

nové mesto

A portrait of Jesús Morán, a middle-aged man with a grey beard and glasses, smiling. He is wearing a dark grey quilted vest over a light grey button-down shirt. The background is a blurred green forest.

Jesús Morán:
**Tvorivo rozvíjať
tradíciu**

Webinár o metóde No Blame Approach

NBA, Prístup bez obviňovania

NBA je prístup vyvinutý koncom 90. rokov na **boj proti šikane v školách**. Tento inovatívny prístup je založený na zásade, že trest a jeho negatívne dôsledky nie sú potrebné. Namiesto toho navrhuje pracovať na zmene celej dynamiky skupiny zapojením každého jej člena s cieľom zlepšiť situáciu.

Hostom webinára bude **Beate Roggenbucková**, mediátorka a trénerka metódy NBA

30. 11. 2023
štvrtok • **18.00**
na youtube kanáli @portalnm

movetia MOVEMENT FOR BETTER COMMUNICATION

Ako uhradiť príspevok za časopis na rok 2024

Príspevok na rok 2024 je 30 eur.

Ak ste ho ešte neuhradili, môžete využiť nasledujúce spôsoby:

1. platbou na účet IBAN: SK 35 1100 0000 0029 4906 1968
2. poštovou poukážkou, ktorú nájdete priloženú v časopise

V prípade otázok kontaktujte redakciu časopisu Nové mesto telefonicky: 0911 445 626 alebo e-mailom na casopis@nm.sk.

Byť na správnej linke

Ján Heriban

Nedávno ma prekvapil telefonát z neznámeho čísla.

„Janko?“

Hlas volajúceho mi nič nehovoril.

„Áno, pri telefóne. Kto volá, prosím?“

(chvilka váhavého ticha) „Ale aký Janko?“

Z neistého hlasu telefonujúceho staršieho pána, ktorý na druhej strane linky čakal niekoho iného, bolo zakrátko jasné, že sa nedovolal tam, kam chcel. Nechal si prečítať do telefónu moje číslo, on mi povedal to, na ktoré chcel zavolať, a hneď bolo jasné, že nevolal mne, ale svojmu zaťovi. Bola to milá zhoda okolností. Adresát nesesedel, ale aspoň krstné meno áno.

Začiatok novembra je vždy „dušičkovým“ obdobím. Na dialku sa spájame s tými, ktorí už nie sú medzi nami, aby sme využili výsadu Cirkvi putujúcej, ktorá môže „na dialku“ pomôcť Cirkvi trpiacej v očistci. Je to úžasné prepojenie. Dokonca sa takto môžeme spojiť aj s niekým, koho vôbec nepoznáme, ale chceme zachrániť jeho dušu. Treba však nadviazať spojenie. Možno aj neisté, ako to bolo v prípade staršieho pána, ktorý sa síce dovolal, ale nie podľa svojich plánov. Po tomto „prekvapení na tele-

fóne“ som si uvedomil, že aj my môžeme v čase modlitieb za zosnulých nadviazať spojenie s niekým, koho ani nepoznáme. Hoci sa väčšinou modlíme za konkrétneho zosnulého, napríklad z našej rodiny, nevieme, či už nie je v nebi a či naše modlitby nepotrebuje niekto iný. Ja som pánovi nevedel povedať číslo jeho zaťa, ale evidentne ho mal, len sa pomýlil možno v jednej číslici. Možno sa aj my „pomýlime“ v modlitbe za zosnulého a budeme vyprosovať nebo tomu, kto v ňom už dávno je. Boh sa však nemýli, a preto verím, že v takomto prípade naše volanie presmeruje presne tam, kam treba. A počet obyvateľov neba sa znova rozšíri.

Budem veľmi rád, ak si popri návšteve cintorínov a neskôr aj pri pripravách na Vianoce nájdete čas aj na posledné vydanie Nového mesta v tomto roku. Podnetné myšlienky v ňom ponúka viceprezident Hnutia fokoláre Jeesús Morán, ktorý v októbri navštívil Slovensko, vraciame sa k Synode o synodalite v Ríme a tiež k oslave piatich narodenín portálu nm.sk.

V mene celého tímu vám prajem požehnaný čas pred adventom, dobrú prípravu na Vianoce a, samozrejme, aj požehnané vianočné sviatky a pokojný nový rok 2024.

Vypočujte si **Dialógy nm**

Každý týždeň nový podcast na nm.sk/podcast

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Cyríl Dunaj, Mária Kohutiarová, Mária Kostyálová, Tatiana Kubišová, Michal Lukáč, Veronika Rendeková

Technická redaktorka Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majeníková, Katarína Bodóva

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská, Katarína Jančíšinová

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci, Mária Dolinská

Foto na obálke Jeesús Morán, spoluprezident Hnutia fokoláre

november – december 2023. Dvojmesačník, 32. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podporte-nas/.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Tmave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 24. októbra 2023

Tlač VMV Prešov

Svet sa vďaka Františkovej ekonomike už mení

Podujatie s názvom *Františkova ekonomika*, to nie je len ďalšia konferencia o hospodárstve. Stojí za ním nový, revolučný pohľad na spôsob, akým by mala ekonomika fungovať a ako by mala slúžiť ľuďom a našej planéte. Rovnomenné medzinárodné hnutie, inšpirované slovami a skutkami svätého Františka z Assisi a iniciované pápežom Františkom, prináša do centra pozornosti hodnoty ako súcit, solidaritu a starostlivosť o každého človeka, ako aj o náš spoločný domov.

Hnutie vzniklo pred štyrmi rokmi a už dnes môžeme vo svete vidieť jeho ovocie. Prvý „zber úrody“, ako nazvali prezentovanie iniciatív a projektov z rôznych kútov sveta organizátori medzinárodného stretnutia Františkovej ekonomiky, sa konal v piatok 6. októbra v talianskom Assisi.

Trojhodinové online stretnutie, ktoré bolo prekladané do niekoľkých svetových jazykov, len na oficiálnom youtubovom kanáli Františkovej ekonomiky sledovalo viac ako päť a pol tisíc ľudí. Hoci sa každoročne téma týka ekonomiky a na podujatí sa zúčastňujú predovšetkým odborníci, ekonómovia, mladí podnikatelia a aktivisti z celého sveta, čoraz viac sa povedomie o „ekonomike s dušou“ dostáva aj medzi laickú verejnosť.

Príklady zmeny zo sveta

Tento rok sa podujatie stalo platformou, kde sa mohli zástupcovia jednotlivých krajín podeliť o svoje skúsenosti, príklady a informácie o prvých úspešných startupoch, realizovaných na princípoch Františkovej ekonomiky v rôznych kútoch sveta vrátane krajín, ako sú Taliansko, Portugalsko, Filipíny, Mexiko, Uganda, Brazília, Keňa či Nigéria. „Každý deň sa snažíme pracovať

Foto: francesoeconomy.org

s našou poškodenou pôdou. Produkuje bio zeleninu aj ovocie a snažíme sa pôdu ošetrovať prirodzenými metódami, nepoužívať pesticídy a iné chemikálie. Je to náročná práca, ale kontakt s pôdou je dedičstvom generácie našich starých rodičov, a preto sa ho snažíme zachovať,“ podelila sa o svoju skúsenosť farmárka Miriam z Talianska.

25. hodina

Na stretnutí Františkovej ekonomiky vystúpil aj známy taliansky ekonóm a profesor Luigino Bruni. Účastníkom ponúkol vysvetlenie tohtoročného hesla stretnutia – 25. hodina. Myšlienka 25. hodiny ako extra hodiny, ktorú ľudstvo na konci svojich dní dostáva navyše, inšpirovala v minulosti mnohých filmových tvorcov. Pôvodne sa takto volal aj román rumunského spisovateľa Constantina Virgila Gheorghia (1914). Ako Bruni podotkol, 24 hodín sme už ako ľudstvo spotrebovali a naša Zem dnes volá o pomoc. „Je to SOS chudobných, ponížených žien, detí a celého stvoarenstva. Náš deň sa už pomaly končí a vchádzame do poslednej hodiny, čo sme si, žiaľ, nevšimli,“ upozornil.

Následne citoval talianskeho kňaza Lorenza Milaniho, ktorý predpovedal toto „usnutie“ ľudstva vo svojich *Spisoch zo záhrobia* (1958). Zároveň však poukázal na to, že je tu niekto, kto nám ešte môže dať šancu veci napraviť. Niekto, kto nám môže darovať viac času, a tým niekým je Boh. Potrebujeme si však uvedomiť našu zodpovednosť a tiež začať počúvať prorokov dnešných čias, neobchádzajúc výzvy pápeža Františka, ktorý sa pred dvoma rokmi vyjadril o generácii dnešných mladých ako o „poslednej, ktorá môže zachrániť túto planétu“.

Volanie po inkluzívnej ekonomike

Posledný bod stretnutia patril pápežovi Františkovi, ktorý sa účastníkom prihovril v záverečnom liste. Mladých vyzval, aby sa aktívne zapojili do tvorby nových ekonomických riešení s dôrazom na otvorenosť voči novým a dlhodobo vylučovaným pohľadom a na posun k inklúzii, kde budú vypočítané a posudzované všetky názory.

Veronika Rendeková

Margaret Karramová: Spravodlivosť, dialóg a zmierenie sú cestou k dodržiavaniu ľudských práv

Foto: CSC audiovisív

Margaret Karramová, prezidentka Hnutia fokoláre

Vyhlásenie prezidentky Hnutia fokoláre po vypuknutí násilia vo Svätej zemi 7. októbra 2023: „Nevyhnutné nástroje na budovanie mieru sú spravodlivosť, dialóg a zmierenie.“

Neexistujú slová na vyjadrenie nesmiernej bolesti, ktorú cítim v srdci pre ľud Izraela a Palestíny, za všetkých mŕtvych, zranených, zajatcov, nezvestných a ich rodiny, ktoré zapríčinilo posledné vážne vypuknutie násilia v mojej krajine.

S hlbokou vierou sa spolu s celým Hnutím fokoláre pripájam k výzve pápeža Františka, k výzve Latinského jeruzalemského patriarchátu, k slovám pokoja predstaviteľov rôznych kresťanských cirkví a predstaviteľov náboženstiev – najmä z izraelsko-palestínskeho regiónu –, ktorými žiadajú, aby utíchli zbrane a aby sme pochopili, ako povedal pápež František počas dnešnej modlitby *Anjel Pána*, že

„terorizmus a vojna nevedú k žiadnemu riešeniu, pretože každá vojna je porážkou“.

Modlitbou k Bohu pokoja a spravodlivosti sa pripájam ku všetkým, ktorí na celom svete obetujú svoje modlitby, utrpenie a skutky, aby nad nenávisťou a terorom zvíťazil mier. Osobitne ďakujem tým, ktorí mi napísali z miest konfliktu, akým je napríklad Ukrajina, a vyjadrili mi svoju blízkosť napriek tragickej situácii, v ktorej sami už vyše roka žijú.

Usilujme sa budovať bratský svet a robme všetko pre to, aby tieto aj iné národy, ktoré sa nachádzajú v podmienkach nestability a násilia, našli cestu k dodržiavaniu ľudských práv, aby sa spravodlivosť, dialóg a zmierenie stali nevyhnutnými nástrojmi budovania mieru.

Rím 8. októbra 2023
Margaret Karramová
prezidentka Hnutia fokoláre

Synoda: premena cesty na trvalú realitu

Synoda o synodalite sa skončila a jej závery budú určite predmetom ďalších diskusií. Medzi deviatimi mimoriadnymi hosťami synody bola aj Margaret Karramová, prezidentka Hnutia fokoláre, ktorá pri tejto príležitosti adresovala všetkým členom hnutia na svete posolstvo.

Vyjadrila v ňom svoje pocity z tejto historickej etapy Katolíckej cirkvi: „Nebudem skrývať emócie, ktoré cítim. Predovšetkým mám veľkú radosť z toho, že sa môžem osobne zúčastniť na tejto chvíli milosti, vedomá si toho, že so sebou prinášam každého z vás z Hnutia fokoláre, a to je zároveň veľká zodpovednosť.“

„Som si istá, že mnohí už prežili niektoré etapy synodálnej cesty vo svojich miestnych cirkvách a už zažili niektoré plody tejto cesty, ako napríklad nové možnosti dialógu, ktorý vedie k hlbšiemu a širšiemu spoločenstvu a účasti.“

(...) Po tomto ďalšom zasadaní sme ešte viac pozvaní „kráčať spolu“ ako „Boží ľud“, aby sa to stalo trvalou a každodennou realitou v našom živote pre dobro Cirkvi a ľudstva.“

„Toto všetko mi vložilo do srdca veľkú túžbu: zaviazať sa – ako Hnutie fokoláre – ísť o krok ďalej, zlepšovať sa, posilňovať a zdokonaľovať naše vzťahy jednoty, byť budovateľmi bratstva v každom prostredí, v ktorom žijeme alebo pracujeme,“ uviedla Margaret Karramová.

Focolare.org,
redakčne upravené

Cyril Dunaj

Najväčšia výzva dneška je antropologická

V závere návštevy na Slovensku sa Jeesús Morán stretol s tímom Nového mesta. Po vzájomnom dialógu sme viedli rozhovor o výzvach, ktoré so sebou prináša súčasná doba. Rozprávali sme sa o polarizácii a dialógu, úlohe žien v Cirkvi a pohľade na pontifikát pápeža Františka.

Dnes žijeme v období veľkých a rýchlych zmien, v ktorých je pre mnohých ťažké orientovať sa. Ako vnímate tento kontext a ako sa postaviť voči týmto výzvam?

Nie je to jednoduchý kontext, pretože táto dezorientácia je skutočná. Táto zmena epochy, ktorú zažívame, ako hovorí pápež, skutočne narúša kontinuitu s mnohými tradíciami. Naše korene sa od nás vzdalujú, nevieme, ktorým smerom sa uberať, sme vystavení veľkému „bombardovaniu“ rôznymi myšlienkami. V tomto kontexte, osobne i kolektívne, je skutočne ťažké vybrať si cestu.

Myslím si, že v tejto situácii potrebujeme veľa ticha. Musíme najprv počúvať sami seba, čo naozaj chceme. Potom kolektívne načúvať našim tradíciám, všetkému tomu najpravdivejšiemu a najkrajšiemu, čo sme za stáročia vybudovali, aby sme potom v tom mohli zhodnotiť pravdu a zistiť, ako to môžeme dnes aktualizovať. To považujem za najdôležitejšie, pretože to, čo dnes chýba, je ticho potrebné na objavenie hodnôt, ktoré nás obývajú osobne aj kolektívne.

Dnes sa veľa hovorí o krízach a výzvach. Ktorá výzva je podľa vás najväčšia a najnaliehavejšia?

Mám dojem, že stojíme pred viacnásobnou výzvou. Mnoho výziev je navzájom prepojených.

Napríklad jednou z veľkých výziev je mier. Napriek všetkému úsiliu stále vznikajú veľmi kruté vojny. Sledujeme neschopnosť ľudstva poňať seba samého ako takého a žiť mierumilovne. Ako je možné, že ľudstvo, ktoré je stvorené ako telo, ako ľudstvo, nedokáže žiť ako také? Prečo neustále zlyháva?

Podľa môjho názoru to súvisí aj s veľkou výzvou, ktorú možno opísať pojmom transhumanizmus. Tu sa objavujú otázky ako umelá inteligencia a post-pravda. To sú tiež veľmi vážne veci. Mali by sme si položiť otázku, aký typ človeka chceme pre nasledujúce desaťročia, čím chceme byť? Veľmi vážny problém transhumanizmu spočíva v tom, že smerujeme k robotizácii ľudského života, ktorá stavia vzťahy do pátrovej situácie. Vytrácajú sa vzťahy, ktoré sú najkrajšou a najpravdivejšou súčasťou nás samých.

To tiež súvisí aj s post-pravdou. Už nevieme, čo je pravda. Či sa pravda dá objaviť, ako sme si to vždy mysleli v rámci neustáleho odhalovania, alebo či si ju môžeme utvárať sami. To je veľká otázka.

Post-pravda nám hovorí, že pravdu treba utvárať. Naopak, od staroveku si ľudstvo myslí, že pravda je niečo, čo treba objaviť. Teraz hovoríme, že na tom nezáleží, dôležitá je konštrukcia. Existuje antropologický a tiež kognitívny, epistemologický konštruktivizmus, ktorý je skutočne výzvou. Potom to vytvára nerovnosti, pretože to všetko si vyžaduje technologické prostriedky a budú tu tí, ktorí sa k týmto prostriedkom dostanú ľahšie, a tí, ktorí sa k nim nedostanú. Takže priepasť medzi bohatými a chudobnými sa môže stále zväčšovať.

S tým súvisí aj vláda dezinformácií. V konečnom dôsledku nevieme, či to, čo nám hovoria, je pravda. Napríklad vzhľadom na

Byť verným – ale tvorivým – dynamickým spôsobom znamená, že človek, ktorý je skutočne verný aj svojej tradícii, je ten, kto ju aktualizuje v prítomnosti.

vojny nepoznáme, čo sa nachádza v hĺbke konfliktu, aké sú jeho skutočné príčiny.

Takže podľa môjho názoru sú toto dve základné výzvy. Jedna výzva súvisí s mierumilovným spolužitím ľudstva a druhá je antropologická výzva, ako sa dnes prezentuje so všetkými týmito aktuálnymi javmi.

Spomínali ste vojny a výzvu mieru. Pred niekoľkými dňami vypukol ďalší konflikt, a to medzi Izraelom a Palestínou. Neďaleko, za našimi hranicami, prebieha vojna na Ukrajine. Ako možno dosiahnuť mier v týchto krajinách? Aké vidíte riešenie týchto konfliktov?

Samozrejme, nemám riešenie. Určite musíme vysloviť dôveru tým, ktorí môžu zastaviť zbrane, a dúfať, že to urobia, pretože sa nemôžeme len tak pokojne pozeráť na všetky tie kruté úmrtia.

Mnohé z týchto konfliktov majú príčiny, ktoré siahajú ďaleko do minulosti, hlboké korene. Som presvedčený, že musíme ísť k ich príčinám, ktoré sú vždy latentné, dokonca aj v čase mieru, a ktoré môžu v určitom momente vyvolať vojny.

Dnes musí medzinárodné spoločenstvo urobiť tento krok, aby sa zaoberalo príčinami všetkých vojen a zistilo, ako ich riešiť, pretože sme do nich zatiahnutí všetci. Vidíme to aj v tomto poslednom konflikte. Hamas sa vyhráza, že uskutoční útoky na celom Západe. Teda to nie je len konflikt vo Svätej zemi.

Potom si myslím, že jedna vec, ktorú môžeme všetci urobiť, je vyriešiť naše konflikty spolužitia a dosiahnuť mier v sebe a medzi sebou. Som presvedčený, že základom je kultúra mieru, ktorá sa nebuduje len na makroúrovni, ale aj na mikroúrovni. To znamená na elementárnejšej, každodennej úrovni – v mojej rodine, práci, meste, spo-

ločnosti. Takto sa nastoľuje mier, pretože ho budujú milióny a milióny ľudí. Musíme veriť, že tieto srdcia mieru sú silnejšie ako zbrane.

V týchto dňoch ste počas rôznych stretnutí, ktoré ste mali na Slovensku, často hovorili o polarizácii. Jedna z polarizácií sa javuje vo vzťahu medzi tradíciou a novosťou v spoločnosti, ako aj v Cirkvi. Ako do toho kontextu zapadá koncept tvorivej vernosti, ktorému sa venujete?

Myslím si, že tento koncept tvorivej alebo dynamickej vernosti je skutočne cestou riešenia a nádeje tvárou tvár voči polarizáciám. Niekedy tieto polarizácie súvisia s konfliktom medzi starými tradíciami, ktoré sa chcú udržať, a absolútnymi novosťami, ktoré sa chcú nastoliť. Koncept tvorivej vernosti pomáha vidieť tieto dve veci, ktoré sú dôležité, spoločne. Pretože práve tu ide o vernosť tomu, v čo sme vždy verili a čo nás urobilo tým, kým sme. Byť verným – ale tvorivým – dynamickým spôsobom znamená, že človek, ktorý je skutočne verný aj svojej tradícii, je ten, kto ju aktualizuje v prítomnosti. Nie je verný ten, kto len opakuje to, čo tu už bolo, ale kto to rozvíja, znovu navrhuje. Ten, kto to takto robí, zhromažďuje to najlepšie z toho, čo tu už bolo, pretože bez histórie niet inovácie.

Myslím si, že to môže skutočne pomôcť pri prekonávaní polarizácie. Vždy hovorím, že polarizácia sa neprekonáva tým, že ju jednoducho popierame, ale že do jej kontextu zaviedieme polaritu, teda vzťah. Čiže nie polarizácia, ktorá rozdeľuje, ale polarita, ktorá obohacuje. Aby som uviedol príklad, napríklad polarita muž – žena je tá, ktorá môže prekonať polarizáciu medzi mačizmom a extrémnym feminizmom.

V tejto súvislosti sa zdá, že dialóg je spôsob, ako zmierniť tieto

napätia. Ako možno rozvíjať dialógické schopnosti v dnešnom svete, v toľkých situáciách protikladov a polarizácií?

Domnievam sa, že musíme jednoducho prekonať strategickú víziu dialógu. Nestačí chápať dialóg len ako to, čo nám umožní dospieť k určitej zhode, ktorá nás udrží v pokoji. Musíme ísť do hĺbky – to znamená dotknúť sa kultúrnych a antropologických koreňov dialógu. Dialóg znamená človek. Človek je stvorený pre dialóg. Znamená to počúvať, veriť, že – ako povedal Martin Buber – na začiatku je vzťah, vzťahovosť. Že sa dopĺňam darom druhého. Verím, že táto antropológia daru je najhlbším rozmerom dialógu. Strategický dialóg nestačí. Treba ísť hlbšie a myslieť na to, že každý človek je pre mňa darom a že ja môžem byť darom pre druhého, a potom znovu objaviť toto bohatstvo, ktoré má každý, aj keď má opačný názor ako ja. Musíme byť vždy pripravení učiť sa, pretože vo vzťahu je stále niečo, čo sa môžeme naučiť.

Čiže skôr ako by bol dialóg nejakou technikou, predovšetkým je vnútorným postojom.

Je skôr postojom, dispozíciou srdca než technikou.

Práve prebieha Synoda o synodalite, na ktorej je prítomná aj prezidentka Hnutia Margaret Karamová. Dnes sa veľa hovorí o úlohe žien v spoločnosti a najmä v Cirkvi. Aké skúsenosti ponúka Hnutie fokoláre v tejto otázke?

Myslím si, že toto prehodnocovanie postavenia žien v spoločnosti a Cirkvi je znamením doby. Skutočnosť, že Hnutie fokoláre je dielom Cirkvi, ktoré vo svojich stanovách stanovuje, že mu vždy predsedá žena, sa mi zdá byť jasným znamením, že Duch Svätý vanie týmto smerom, pretože všetky

Foto: D. Rameáč

Jesús Morán na Apoštolskej nunciatúre v Bratislave

charizmy sa rodia z pôsobenia Ducha Svätého. Je to Duch Svätý, kto dal vzniknúť charizme s touto konfiguráciou, kde má žena naozaj dôležitú úlohu.

Aj v tomto prípade musíme prekonať len čisto strategickú víziu. Musíme ísť do hĺbky vecí. Pretože nejde len o to, aby boli ženy viac prítomné. Toto je sociologický rozmer, ktorý je prítomný aj v Cirkvi. Ale nie je to jediný rozmer. Existuje hlbší, teologický rozmer. Z teologického hľadiska to súvisí s mariánskym princípom Cirkvi – to nie je niečo, čo sa týka len žien, ale aj mužov, pretože v skutočnosti je Mária postavou Cirkvi. Mária je realizované ľudstvo. Ide teda o hlbší rozmer. Štruktúry Cirkvi by sme mohli naplniť ženami, a podstatu vecí by sme nezmenili. Je to teda veľmi dôležitý moment v Cirkvi a spoločnosti pre skutočne hlbokú zmenu.

Mnoho rokov ste žili v Južnej Amerike. Takže ste nasiaknutí touto kultúrou a mentalitou.

V európskom kontexte nám trochu chýba táto perspektíva, ktorá by nám pomohla lepšie pochopiť pápeža Františka. Možno práve z toho prameňa niektoré nedorozumenia voči pápežovi. Ako to vidíte vy?

Áno, je to veľmi ľahké pochopiť pre niekoho, kto tam žil mnoho rokov. Stačí si uvedomiť, že *Evangelii gaudium*, programový dokument tohto pontifikátu, je predovšetkým „prekladom“ a univerzalizáciou dokumentu z Aparecidy. Samozrejme, ide o dva rôzne dokumenty a navyše pápež v exhortácii rozvinul mnohé ďalšie veci. Ale ak si prečítame dokument z Aparecidy, ktorý je posledným dokumentom CELAM-u (Konferencia biskupov Južnej Ameriky a Karibiku, pozn. prekl.), môžeme spozorovať, že základnou líniou *Evangelii gaudium* je práve tento dokument. Dokument z Aparecidy je dokumentom pre misionárskych učeníkov. To je to, čo dnes pápež František hovorí Cirkvi – že Cirkev je ľudom zloženým z učeníkov, ktorí musia vyjsť a evan-

jelizovať svet, a synodalita sa vstępuje do tohto kontextu. Potom pápežov dôraz na kultúru stretnutia, kultúru nehy. Všetky tieto podnety sú hlboko latinskoamerické. To, čo sa nachádza za ekzeziológiou pápeža Františka, je teológia ľudu, ktorá pramení z Druhého vatikánskeho koncilu, ale ktorá mala osobitný ohlas v Latinskej Amerike.

Takže áno, niekedy môžu niektoré veci pápeža Františka niekoho vyviest' z rovnováhy, pretože mu chýba toto pozadie poznania latinskoamerickéj Cirkvi a latinskoamerických národov. Aj dôraz na bratstvo, ekologický dôraz tohto pontifikátu súvisia s touto kultúrou, pretože pôvodné národy Južnej Ameriky majú osobitný vzťah k zemi, Pachamama, a to preniká celou kultúrou.

Táto nová perspektíva, ktorá sa presunula z Európy, je určite obohatením univerzálnej Cirkvi.

Áno. Možno potom príde africký pápež a nasledovne ázijský a všetko sa skompletizuje.

Mária Kostyálová

Ak v stretnutiach s vami ľudia nezažijú Krista, táto pastoračná práca bola zbytočná, povedal seminaristom Jesús Morán

„Ak chceme byť ako kňazi vo svojom poslaní plodní, nemali by sme sa sústreďovať na dokonalé slávenie svätej omše. Musíme ísť do sveta, tam, kde je rozdelenie, lebo cezeň prichádza svetlo. V týchto bolestiach Ježiš zomiera, tam máme byť aj my, tam naša omša stále pokračuje,“ povedal v nitrianskom seminári spoluprezident Hnutia fokoláre, kňaz Jesús Morán. V rámci týždňovej návštevy Slovenska sa vo štvrtok 5. októbra prihovril aj seminaristom v aule interdiéckeho seminára v Nitre. Prinášame vám najsilnejšie myšlienky, ktoré na diskusii zazneli.

Cirkev v Európe dnes čelí mnohým výzvam. Jednou z nich je pokles veriacych a s tým súvisiaci úbytok nových duchovných povolání. Zdá sa, že snahy o zvrátenie tohto vývoja neprinášajú adekvátne výsledky. Preto je namieste položiť si otázku, čo by mala Cirkev robiť, aby dokázala v čoraz sekularizovanejšom svete prežiť a upevniť si svoju pozíciu.

Generatívna pastorácia ako odpoveď na krízu v Cirkvi

Jednu z odpovedí, ako tento evanjeliový rozmer Cirkvi pretažiť do praktického života, ponúka podľa Jesúsa Morána generatívna – teda plodná a životodarná – pastorácia. Ak má byť však skutočne plodná a prinášať ovocie, nemôže ostať vo svojej sterilnej forme. Musí prejsť od kvantitatívnej mentality k prístupu blízkosti a vzťahov. Iba tak sa totiž môže stať príťažlivou pre svet presiaknutý individualizmom.

„Cirkev je vo svojej prirodzenosti misijná. Ak by stratila toto povolanie, prestala by byť Cirkvou, popierala by svoju identitu,“ zdôraznil slovami pápeža Františka misijné poslanie Cirkvi Morán. Zároveň budúcim kňazom pripomenul, že Boh si ich do kňazskej

služby nepovolal preto, aby svetu ohlasovali samých seba, ale Krista: „Svet nepotrebuje naše myšlienky a talenty. Potrebuje zažiť prítomnosť Krista.“

Súčasnne pripomenul, že pastorácia „rastu a plodnosti“ nepredstavuje nejaký nový model pastorácie, ale návrat k jej pôvodu. „Problémom je, že v Cirkvi sa dlhé roky aplikovala pastorácia štruktúry a systému a plodnosť pastorácie sa merala kvantitatívnymi parametrami, ako sú krsty, sobáše, sväté prijímania atď. Kňaz vo farnosti sa posudzoval podľa kvantitatívnych výsledkov,“ zhrnul skostnatenosť pastoračnej praxe Jesús Morán. Dnes tento pastoračný prístup prichádza do hlbokkej krízy, čo sa podľa neho najviditeľnejšie prejavuje na poklese záujmu o prijímanie sviatostí. Zároveň však zdôraznil, že nie všade vo svete je to tak. „Keď som sa počas návštevy Hongkongu zúčastnil na veľkonočnej vigílii, krst tam prijalo 200 nových katechumenov,“ upozornil na rozdiely prítomné vo svete Morán.

Vychádzať v ústrety ľuďom podľa vzoru Krista

Morán upozornil, že v Biblii vystupuje viacero postáv, ktoré na základe jediného stretnutia s Ježišom

Každý deň sa potrebujeme nanovo učiť, ako viac milovať. Vždy keď sa tak rozhodneme, vstávame z mŕtvych spoločne s Kristom.

Foto: A. Rábara

Študenti kňazských seminárov z celého Slovenska v aule interdiecézneho seminára v Nitre

zmenili svoj život – či už stotník, Samaritánka alebo slepec od narodenia. Ježiš sa vždy sústredil na konkrétneho človeka, nie na výsledky. „Veľmi pravdepodobné je, že mnohých ľudí vo farnostiach uvidíte len jeden raz v živote. Ak v tom stretnutí k nim nepríde Ježiš, táto pastoračná práca bola zbytočná,“ vyzdvihol Morán dôležitosť nasledovania Kristovho pastoračného prístupu zameraného na človeka.

Esenciou každej pastorácie je podľa neho živý vzťah s Kristom, ktorý si vyžaduje blízkosť. V tomto zmysle je to pastorácia sprevádzajúca a vychádzajúca v ústrety. „Nemôžeme čakať, že ľudia k nám budú chodiť. Musíme ich vyhľadávať na existenčných križovatkách, v krízach, v otázkach o hľadani zmyslu a životnej cesty.“ Naším pastoračným poľom by podľa neho mali byť rozbité životy ľudí v západnej spoločnosti.

Iba vtelené Slovo môže priťahovať, inšpirovať a evanjelizovať

Jesúsa Morána na návšteve Slovenska sprevádzal aj africký kňaz pôsobiaci v Taliansku Thibaut

Ndoreraho. Pred príchodom do Ríma slúžil ako diecézny kňaz v Burundi, kde, ako spomenul, mal maličkú diecézu s dvestotisíc veriacimi.

Zároveň spomenul svoju skúsenosť z Burundi, kde sa ako kňazi fokolární stretávali v malých skupinách a navzájom sa delili o skúsenosti so žitým Božím slovom.

Podľa Thibauta Ndoreraha si treba stále pripomínať Ježišovo prikázanie, aby sme sa milovali navzájom. „Prikázanie milovať sa vždy spája s prítomným časom. Nedá sa povedať ‚miloval som včera a to stačí‘. Každý deň sa potrebujeme nanovo učiť, ako viac milovať. Vždy, keď sa tak rozhodneme, vstávame z mŕtvych spoločne s Kristom,“ vyzdvihol Thibaut Ndoreraho dôležitosť prikázania lásky.

Morán v dialógu so seminaristami

Na záver stretnutia mali seminaristi možnosť klásť svoje otázky. Jedna z nich sa týkala prehĺbenia pojmu spirituality jednoty, ktorý je charakteristický pre Hnutie fokoláre. Morán vysvetlil, že tento pojem sa opiera o Ježišovu veľkňazskú modlitbu pred koncom svojho

života: „Aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe.“

Skutočná jednota je podľa neho možná iba s Ježišom medzi nami. Zároveň pripomenul slová emeritného pápeža Benedikta XVI., ktorý hovoril o budúcnosti Cirkvi žitej v spoločnostiach, ktoré sú plodné, aj keď sú počtom malé. „Podobne ako prvé kresťanské spoločnosti, ktoré spoločne slávil Eucharistiu, žili podľa evanjelia a tak sa stávali príťažlivými pre svet. Budúcnosť kresťanstva sa uberá možno touto líniou,“ pripomenul Benediktove myšlienky Morán.

Jesús Morán na záver stretnutia pripomenul, že „plodní“ môžeme byť aj bez toho, že by sme vyšli z kostola. „Som presvedčený, že aj mnohé klauzúrne sestry dokážu byť týmto spôsobom ‚plodné‘ a majú veľký dosah na celý svet. Dôležité je byť tam, kde je naše srdce,“ zdôraznil Morán. Najplodnejším bodom je podľa neho Eucharistia, z ktorej sa rodí všetko naplno. „Bez toho, že by sme si to vôbec uvedomovali, Eucharistia má ďalekosiahle dôsledky, ktoré sa týkajú celého vesmíru,“ uzavrel.

Ján Heriban

Narodeniny portálu nm.sk: Už päť rokov prinášame porozumenie do rozdelenej spoločnosti

Portál nm.sk oslavuje svoje piate narodeniny. Už od roku 2018 pre vás publikujeme články, rozhovory, reportáže i podcasty zo života spoločnosti a Cirkvi, a to v duchu otvorenosti a snahy hľadať to, čo nás spája. Portál od svojho vzniku rastie, čo vidno na štatistikách čítanosti, ale aj v počte ľudí, ktorí preň pracujú naplno alebo s ním spolupracujú externe. Na narodeninovej oslave nm.sk sme sa hostí pýtali, čo si o našej práci myslia.

Martin Sepp, konateľ Vydavateľstva Nové mesto

Portál nm.sk vznikol preto, lebo naši priatelia, profesionáli z médií, si povedali, že by bolo dobré, aby Hnutie fokoláre otvorilo svoje médium svetu, a tak sprostredkúvalo myšlienku ideálu jednoty Chiary Lubichovej smerom von. K tomuto projektu som bol prizvaný ako podnikateľ, ktorý mal posúdiť jeho ekonomickú stránku. Myšlienka projektu ma veľmi oslovila a chcel som pomôcť pri jej realizácii. To je naše poslanie – šíriť vo svete polarizácie a čiernobielych konfliktov pokoj medzi ľuďmi, ktorí trpia rozdeľením. Chceme byť balzomom na dušu pre ľudí, ktorí z veľkej časti čítajú negatívne naladené médiá.

Cítili sme, že chceme ísť na internet, aby sme postavili Boží chrám v internetovom svete, teda aby ľudia trávili čas na internete zmysluplnejšie. Číslo hovorí, že rastieme, máme aj podporovateľov. Myslím si, že sa nám darí naplňovať našu víziu, ktorou je byť evanjelizačným médiom.

Viliam Karas, bývalý minister spravodlivosti, advokát, bol ako dlhoročný člen Hnutia fokoláre pri zakladaní portálu

Portál nm.sk vnímam s odstupom piatich rokov ako úspešný projekt. Na začiatku sme urobili krok do prázdna, do sveta internetu s neurčitými adresátmi. Na druhej strane sme išli do toho s rozhodnutím, že máme perlu, poznanie, životnú

skúsenosť, s ktorou sa oplatí podeliť, a hľadali sme cestu, ako to urobiť. Našli sme ju v portáli nm.sk. Osobitne by som ocenil spôsob, ktorým sa pristúpilo k rozhodnutiu, komunikáciu, inklúziu... Prijímali sa rozličné názory, zvažovalo sa a konečné rozhodnutie prinieslo to, čo dnes poznáme ako nm.sk.

Možno to je laboratórny projekt, ktorý tvorí malá skupina nadšencov, ale zato s vysokou kvalitou. Dávajú doň všetko, nielen profesionálne, ale aj ľudsky. Tím nm.sk sa snaží pestovať komunikáciu, načúvať, viesť dialóg a prijímať odlišný názor – tieto postoje dnes v našej spoločnosti chýbajú. Môžeme aj pozitívne vnímať ľudí, ktorí tu pôsobili čo len chvíľu, a potom zakotvili v iných projektoch, no zostali pracovať rovnakou metodikou.

Ivan Ružička, výkonný sekretár Konferencie biskupov Slovenska

Vydavateľstvo Nové mesto vychádza z charizmy Chiary Lubichovej a Hnutia fokoláre, ktorá je v Cirkvi už etablovaná. Charizma je pre Cirkev vždy dar. Som veľmi rád, že vydavateľstvo našlo na Slovensku svoje miesto, kde chce túto charizmu sprostredkovať najmä cez vydávanie kníh a tiež cez portál nm.sk, aby šírilo hodnoty evanjelia zrozumiteľnou rečou dnešnému človeku a aby sa dotýkalo srdca. V tomto vidím veľké obohatenie pre Cirkev na Slovensku a teším sa každej spolupráci, ktorú máme medzi sebou.

Foto: A. Rábara

Martin Sepp, konateľ Vydavateľstva Nové mesto a Ivan Ružička, výkonný sekretár KBS pri oslave 5. výročia portálu nm.sk

Marcela Dobešová, predsedníčka Fóra života

Vnímam vás ako svetielko v mediálnom svete. Páči sa mi, že prinášate ľuďom nádej, spájate a viete dobre komunikovať názory v ich pluralite. Toto ľudia potrebujú. Nepotrebujú mať vyhrotené názory a bojovať medzi sebou. Veľmi dôležitá je vízia, ktorú máte. Cesta môže byť všelijaká kľukatá, ale ak ju neopustíte, určite budete kráčať správnou cestou a hlavne spoločne. Jeden nič neurobí. Keď sú však už dvaja alebo viacerí, spolu to dokážu. Spolupráca stojí na troch základných pilieroch – dôvere, profesionalite a spoločnej ceste kráčania k dosiahnutiu cieľa. Všetky tieto ambície máte.

Martin Navláčil, nadačný fond Teo via, Česká republika

Portál nm.sk sa nebojí hovoriť o aktuálnych témach v Katolíckej cirkvi, ale aj viesť dialóg naprieč spoločnosťou. Otvára aj témy, ktoré u nás v Česku nie sú dostupné. Každý deň sa cez Facebook pozriem, čo publikujete.

Klement Trizuljak, architekt

Nové mesto je moja srdcová záležitosť, pretože dlhé roky vnímam pôvodne časopis *Nové mesto* a dnes celé vydavateľstvo vrátane portálu nm.sk ako súčasť môjho života. Je to tradícia, ktorá vyplýva z môjho vnútorného nastavenia.

Veľmi vítam rozšírenie klasického časopisu do otvoreného mediálneho formátu, ktorý má oveľa väčší potenciál osloviť čitateľov. Záber vašich článkov treba rozšíriť aj do problematiky, ktorou žije dnešný človek, či sú to sociálne alebo politické otázky. Špeciálne by som privítal témy zo súčasnej architektúry a umenia, lebo to je mi blízke.

Iné portály sú viac konfrontačné, preto veľmi vítam ideu dialógu. Som skôr za spájanie než rozdeľovanie. Za päť rokov vašej existencie vnímam citeľný posun od nesmelých začiatkov až po súčasné pekné rozvinutie niektorých tém.

Fotografie zo stretnutia Jesúsa Morána s komunitou Hnutia fokoláre v Záhorskej Bystrici

📷 Jozefína Brezovská a Dáša Fedorková

Júlia Kubicová

Výzvou novej evanjelizácie je vtelovať posolstvo evanjelia do dnešného sveta

Jesús Morán odpovedá na otázky komunity. Vľavo africký kňaz pôsobiaci v Taliansku Thibaut Ndoreraha, vpravo moderátor Cyril Dunaj.

Často si myslíme, že nemáme čo dať. Myslíme si, že nemáme talenty, dary, schopnosti. Podobenstvo o rybách a chleboch nás však povzbudzuje, aby sme dávali aj to, čo si myslíme, že nemáme.

Spoluprezident Hnutia fokoláre Jesús Morán po stretnutiach v Maďarsku pokračoval vo svojej ceste na Slovensku, kde v dňoch 5. – 11. októbra navštívil viaceré komunity.

V sprievode delegátov Hnutia fokoláre a burundského kňaza Innocenta Thibauta Ndoreraha, ktorý je zodpovedný za medzinárodné Centrum pre bohoslovcov, navštívil 5. októbra slovenských seminaristov v Nitre. Inšpiroval ich témou generatívnej pastorácie. (Viac o tomto stretnutí si môžete prečítať na portáli nm.sk). O štyri dni neskôr, 9. októbra Morána prijal apoštolský nuncius Mons. Nicola Girasoli v sprievode zástupcov Hnutia fokoláre. Hovorili aj o výzvach novej evanjelizácie, ktorá vyžaduje „vtelovať“ posolstvo evanjelia do dnešného sveta.

Medzitým, v dňoch 6. – 8. októbra, 40 asistentov a animátorov z deviatich krajín, ktorí sa venujú formácii mladých vo veku 18 – 30 rokov, vyzval k dôvere: „Často si myslíme, že nemáme čo dať. Myslíme si, že nemáme talenty, dary, schopnosti. Podobenstvo o rybách a chleboch nás však povzbudzuje, aby sme dávali aj to, čo si myslíme, že nemáme. Aby sme v dôvere počúvali Boží hlas a objavovali svoje

„chleby a ryby“, s ktorými môžeme nasycovať seba aj blížnych vo svojom okolí.“ Podľa Morána prijímať druhého znamená niešť ho vo svojom srdci a tak ho sprevádzať. Odporúčal im, aby boli mladým ľuďom blízko v tom, čo prežívajú a čím prechádzajú, aby im nechali priestor na otázky a uvedomovali si, že v nich pracuje Boh.

Jesús Morán tiež strávil čas s asi tristočlennou komunitou z Hnutia fokoláre v Záhorskej Bystrici, kde sa stretol aj s učiteľmi a vychovávateľmi Materskej školy bl. Zdenky Schelingovej. S priateľmi absolvoval prehliadku Bratislavy, súkromne navštívil komunitu rehoľných sestier. Poskytol rozhovor viacerým médiám.

Na záver svojho pobytu na Slovensku sa stretol s tímom Vydavateľstva Nové mesto a portálu nm.sk, ktoré pracujú v duchu spirituality jednoty Hnutia fokoláre a patria do siete redakcií Città Nuova vo svete. Ako spoluprezident tohto hnutia im poskytol cenné rady pre ich činnosť. Vyzval ich k otvorenosti, dialógu a budovaniu jednoty, ktorá vychádza z kresťanského pohľadu na človeka.

Tlačová správa

Mária Kostyálová

Nebojme sa žobrať o pokoj, vyzval na modlitbách za mier pápež František

V Berlíne sa po troch dňoch skončilo významné mierové zhromaždenie organizované katolíckou Komunitou Sant'Egidio. Zišli sa na ňom zástupcovia približne štyridsiatich rôznych náboženstiev vrátane kresťanov, židov a moslimov, hinduistov, budhistov, šintoistov, sikhov, zen budhistov a zoroastriánov, významní politickí lídri a laici. Podujatie, ktoré tento rok nieslo názov „Odvaha pre mier“, vyvrcholilo podpisom výzvy na mier pri Brandenburskej bráne. Prinášame vám prehľad najsilnejších myšlienok, ktoré zazneli na tohtoročnej mierovej konferencii.

Brandenburská brána v centre nemeckej metropoly ožila v utorok večer pestrofarebnou kulisou, ktorú vytvorili zástupcovia svetových náboženstiev s cieľom upozorniť na nevyhnutnosť mieru. Vystriedali sa tu červené, fialové a biele islamské kipy, sivé a čierne turbany, veľké klobúky s dvanástimi koptskými krížmi a pestrofarebné rúcha v žltej či oranžovej farbe. Všetci prišli do nemeckého hlavného mesta, aby sa takto zjednotili v modlitbe za pokoj a mier vo svete.

Diskusia svetových lídrov o mieri

Toto medzináboženské stretnutie sa organizuje od roku 1986 vždy v inej európskej metropole. Prvý raz sa konalo v Assisi z iniciatívy svätého Jána Pavla II., vtedajšieho pápeža, s cieľom vytvoriť priestor na modlitbu a dialóg medzi predstaviteľmi svetových náboženstiev. Odvtedy sa tejto iniciatívy chopila Komunita Sant'Egidio. Za miesto konania tohtoročného stretnutia bolo vybrané hlavné mesto Nemecka Berlín, ktorý symbolizuje spolužitie európskych národov od pádu Berlínskeho múru v roku 1989.

Na otváracom ceremoniáli sa k publiku prihovril zakladateľ komunity Andrea Riccardi. Vo svojom prejave vysvetlil, že v názve tohtoročného podujatia „Odvaha pre mier“ je vyjadrená jedna veľmi zásadná vec. Znamená mať vieru, že

existuje alternatíva. „Musíme viac investovať do dialógu a diplomacie, do stretnutí za spravodlivé a mierové riešenia. Hovoriť o mieri neznamená postaviť sa na stranu agresora ani predávať slobodnú vôľu druhých, znamená to hlboké a realistické uvedomenie si zla, ktoré vojna spôsobuje národom. Odvaha pre mier je pre nás veriacich skladačím dôverou v Boha, ktorého mierový plán s ľudstvom usmerňuje celé dejiny,“ uzavrel Andrea Riccardi.

Tejto v poradí už 37. mierovej konferencii dominovali diskusie o situácii na Ukrajine. Nemecký prezident Frank-Walter Steinmeier a nemecký kancelár Olaf Scholz vystúpili s prejavmi, v ktorých ústrednou témou bola ruská agresia a právo Ukrajiny na obranu. Ruská invázia z 24. februára 2022 „zanechala svet iný, ako sme ho poznali predtým“, povedal Steinmeier vo svojom nedelnom prejave.

Nemecký prezident okrem iného hovoril o ruskej „ničivej kampani“ proti základným európskym hodnotám a zdôraznil potrebu a opodstatnenosť dodávok zbraní Ukrajine.

„Kto sa v mene náboženstva postaví na stranu agresívneho vojenského vodcu, ktorý si chce podmaniť pokojnú demokratickú susednú krajinu pomocou násillia (...), zásadne sa prevínuje proti prikázaniu zachovávať mier, ktorému nás učí viera,“ vyslovil znepokojenie s prístupom

*Mier neznamená
zmieriť sa s ne-
spravodlivosťou.
Žiadna vojna nie
je večná!*

Záverečný ceremoniál pri Brandenburskej bráne za účasti významných náboženských predstaviteľov.

moskovského patriarchu Kirilla nemecký prezident. Pravoslávni zástupcovia z Ruska neboli na mierovú konferenciu pozvaní.

Publikum zasiahli príbehy svedkov z vojnových zón

Toto medzinárodné stretnutie má každoročne pevne stanovený formát, za obsah ktorého zodpovedá vedenie Komunity Sant' Egidio. Tohtoročné podujatie malo menej akademický a skôr autentický a osobný ráz. Na fóre pre mladých sa zúčastnila aj afganská študentka Zohra Sarabi, mierová aktivistka z Ukrajiny, a kňaz, ktorý sa stará o bezbranných migrantov v Mexiku.

Na záverečnom ceremoniáli vystúpil prezident komunity Marco Impagliazzo, ktorý sa vo svojom prejave vrátil k významnému momentu pádu Berlínskeho múru, ktorý bol celých 28 rokov symbolom rozdeleného sveta.

„Práve toto je miesto, na ktorom padol múr. Napriek rozdielom sa náboženstvá naučili spolunažívať, dopĺňať a podporovať. Už proti sebe nebojujú, nevnímajú sa ako sú-

peri, ale stoja skôr pri sebe. Dnes hovoríme tým istým jazykom, jazykom mieru!“

Výzva pápeža Františka na vytrvalosť v modlitbách za mier

Na záverečnom ceremoniáli, ktorého vyvrcholením je spoločné podpísanie výzvy na mier, sa pravidelne zúčastňuje aj pápež František. Hoci sa na tohtoročnom stretnutí nemohol zúčastniť osobne, v prejave, ktorý poslal, poďakoval komunite za to, že verne pokračuje v púti modlitby a dialógu v duchu prvého medzináboženského stretnutia v Assisi.

Odvaha pre mier, ako vysvetlil rímsky biskup, „je prorocťom, ktoré sa vyžaduje od tých, ktorí majú v rukách osud bojujúcich krajín, od medzinárodného spoločenstva a od nás všetkých, aby sme mohli dať hlas plaču matiek a otcov, mukám padlých, odsudzujúc šialenstvo vojny“. Naliehavosť modlitby je podľa neho prvou formou odvahy. Ako ďalej dodáva, odvaha k mieru sa u veriacich premieňa na modlitbu privolávajúcu „z neba to, čo sa na

zemi zdá nemožné“. „Nebojme sa žobrať o pokoj,“ vyzýva vo svojom poslanstve Bergoglio.

Pápež František účastníkom stretnutia povedal, že sa pripája k ich modlitbe za ukončenie vojny. Ideál mieru je podľa neho náročný, nie však nedosiahnuteľný.

Pripomeňme, že Komunita Sant' Egidio vznikla v Ríme v roku 1968 a dnes má približne 60 000 členov vo viac ako 70 krajinách sveta. Okrem práce pre tých najchudobnejších sa toto laické hnutie angažuje aj v práci pre mier. Jeho najväčším úspechom bolo uzavretie mierovej dohody v Mozambiku v roku 1992, no viaceré mierové rokovania vedie komunita aj vo vojnovy zmietaných regiónoch afrického kontinentu. Snaha o dialóg medzi náboženstvami ako cesta k nachádzaniu mierových riešení, vzájomnému zblížovaniu a budovaniu priateľstva medzi národmi sa stáva čoraz dôležitejším aspektom ich poslania.

Celý článok si môžete prečítať na portáli nm.sk

Fabio Ciardi

Boh nás potrebuje

Pre naplnenie svojho životného poslania sa navzájom potrebujeme. A dokonca aj Boh vo svojej nekonečnej láske nás „potrebuje“.

V Ríme, koncom jesene 1950. Chiara Lubichová stretávala po jednom svojich spoločníkov a vytvárali neformálne prosté a hlboké osobné vzťahy. Postupne ako sa vzťahy prehľbovali, jasne sa črtala aj osobnosť každého z nich. Rozhovory boli také intenzívne, spoločenstvo také úprimné, že nepadlo zaťažko uvedomiť si vlastné prepiatosti, tvrdšie stránky svojej povahy či domnelé lepšie schopnosti, všetky pomaly prenechávali miesto najhlbšej podstate každého jedného z nich, tomu, čo tvorilo tú najlepšiu časť jeho samého. Človek sa zbavil všetkých nánosov a vynikla jeho autentická osobnosť. V denníku na stránke z 28. októbra toho roku Chiara konštatovala, že jej spoločníci sa vďaka vzájomnej pomoci v pravde akoby „znovuzrodili k životu“, sú schopní prejaviť svojho vlastného „nového človeka“, svoju pravú identitu. Takto sa vynáral vlastný „zámer“ – to je jedno veľmi podstatné slovo – s každým z nich, čiže povolanie, poslanie, ktoré majú vykonávať v rámci rodiaceho sa Hnutia, no neobmedzovať sa popritom len naň, pretože každý jeden „zámer“ má šírku Božích horizontov. Poslanie sa nedá vymyslieť, my ho objavujeme, je už vpísané do našej bytosti od chvíle, keď na nás Boh pomyslel, miloval nás, „sníval o nás“, takmer ako ním vyslovené „Slovo“, ktoré nás, našu identitu predstavuje: my sme „poslaním“. Aby si to plne uvedomili, je potrebné, aby vstúpili do vzájomného spoločenstva medzi sebou mnohé povolania, tak spoznajú, že sú rovnaké, objaví, že majú ten istý pôvod, rovnakú dôstojnosť a spoločne si uvedomia veľkú vzájomnú odlišnosť. Len tak môže byť

Foto: CSC audiovisivi

Don Foresi a Chiara

každý sám sebou a svojou jedinečnosťou prispieť k veľkému Božiemu plánu so stvorenstvom.

Aj Chiara, ako čítame na tejto stránke denníka, potrebuje toho druhého (hovori o „Nebi“, o „Slove“ iného človeka, o jeho najhlbšej podstate), aby plne pochopila samu seba. Dotýkajúc sa najmä vzťahu s Antoniom Petrilim, jedným z jej spoločníkov, napísala: „V jeho Nebi som teda zafarbila svoju dušu a svoje povolanie jeho Slovom.“

Pri udalostiach, ktoré uvádza vo svojom denníku v októbri 1950, mala okolo seba malú skupinku konkrétnych osôb, boli tam: Graziella De Luca, Pasquale Foresi, Giosi Guella, Natalia Dallapiccola, Igino Giordani a ďalší.

O pár dní neskôr, 8. novembra, pochopila, že táto skúsenosť sa netýka len jej vtedajších spoločníkov a spoločníkov, ale všetkých, každého človeka. Každý človek je jedinečný, neopakovateľný, nenahraditeľný a potrebný pri naplňovaní Božieho plánu so svetom, je povolávaný k tomu, aby v plnej sebarealizácii dal priechod svojej „jedinečnej milosti“, svojej „energii“, svojej charakteristickej „vlastnosti“.

8. novembra 1950

Dnes som pochopila, že každý z nás je na svojom mieste nenahraditeľný. Boh nás povolal, aby sme boli ním, a nie obyčajnými fokalárinmi: aby sme boli živými Slovami života. A povolanie Boha Otca je rovnako

definitívne ako povolanie Syna Boha nás potrebuje, preňho je to nevyhnutnosť lásky. My veríme v Božiu lásku až tak, že veríme, že sme potrební pre jeho plán lásky.

Kto miluje, potrebuje milovaného úmerne tomu, ako miluje, pretože milovať nie je len „čistá láska“ v bežnom zmysle slova. (Čistá [čiže nezištná] láska predstavuje schodíky, ktoré vedú k láske...).

Milovať znamená byť Bohom, ktorý miluje Boha a je Bohom opätovne milovaný, vytvárajúc Ducha Svätého uprostred ako Tretiu osobu.

Boh nás teda povolal zaodiť sa jedným Božím slovom, ktoré, keďže je láskou, je v plnosti, ale potrebuje aj ďalšie Slovo, aby sa zrodila nová

krása lásky. Každý teda má v sebe Božie kráľovstvo, avšak pod podmienkou, že ho v každom okamihu stráca vo svojom bratovi. Láska je totiž taká: má to, čo stratí.

Na tom mieste, kam nás Boh umiestnil, sme teda nenahraditeľní. Pre nás, pre každého z nás je Slovo života odevom, svadobným rúchom našej duše Kristovej nevesty. Je tým, čím je pre rehoľné rády ich habit. Ten, kto je rehoľníkom, sa posväčuje len vtedy, ak zotrúva vo svojom povolaní. Nemôže ho zmeniť. Nemôže zmeniť svoj habit. Teraz chápem, prečo je habit posvätný. Čo sa týka nás, náš habit je plne vnútorný: no je to „Habit“, teda naša jedinečná milosť, naša sila, naša charakteristika.

Klaus Hemmerle

.....

Vstúpme do Vianoc

Prajem nám štyri kľúče:

Jeden kľúč do zadných dvier –
Pán príde, kde a kedy,
to nečakáme.
Príde v tých,
ktorí sa neodvážia cez veľké dvere.

Jeden kľúč pre dvere dovnútra –
Pán je viac vynachádzavý ako naše najhlbšie vnútro.
Odtiaľ
vstupuje
do domu nášho života.

Jeden kľúč pre spojovacie dvere,
zatapatované, zamurované –
v najbližšom,
ktorý je najviac cudzí,
klope k nám Pán.

Jeden kľúč do vstupných dvier,
do brány – tam odmietli Ježiša s Máriou a Jozefom.
Nechceme sa ostýchať
verejne ho pustiť
do nášho života, do nášho sveta.

Budeme dnes jeho Betlehemom?

.....

Príbeh Vianoc

Príbeh Vianoc je príbehom Božieho príchodu,
je to príbeh Boha, ktorý sa stal našim spoloč-
níkom na ceste.

.....

Vianoce: Boh malých a vzdialených

Keď dieťa zabľúdi, ide tam, kam nepatrí. Áno, na Vianoce zabľúdil Boh – nielen ako nejaké dieťa, ale ako Dieťa – tam, kam „nepatrí“. Nezostal v zatvorenej nádhere svojho neba ani vo vnútornom priestore našej zbožnosti, ale zabľúdil k malým a chudobným, k chorým a smútiacim, k hriešnikom, k tým, o ktorých sa domnievame, že sú ďaleko od Boha a nemali s ním nič do činenia.

Boh zabľúdil tam, kam zabľúdil stratený syn, ďaleko od otcovho domu, aby sa v ňom a s ním vrátil k otcovi.

Boh zabľúdil ako dieťa – lenže to práve nebol nijaký omyl urobiť niečo také, ale to najbožskejšie, čo Boh mohol urobiť.

Boh je Bohom všetkých, alebo nie je Bohom. Boh je Bohom malých a vzdialených, alebo nie je Bohom. Boha nájdeme tam, kam „zabľúdil“, alebo ho nenájdeme.

**„Bože, daj,
aby sme ťa našli,
kam si zabľúdil ako dieťa.
Áno, daj, aby sme sa stali dieťaťom,
v ktorom zabľúdiš
k druhým, ku všetkým!“**

.....

Advent

Advent ohlasuje posolstvo:
Pán príde,
Kráľovstvo ešte nie je naplnené,
stále potrebuje našu trpezlivosť,
naše modlitby, naše skutky,
svedectvo našej nádeje.
No zároveň sa už kráľovstvo začalo,
pretože Pán, ktorý prichádza, už sem prišiel
a žije medzi nami,
pretože žije s nami.

Zomrel architekt Stano Ondruš, náš otec, manžel, rodinný priateľ, sused, kamarát

Stanislav Ondruš

* 14. mája 1958

† 7. októbra 2023

Láska, veselosť a vrúcnosť srdca Stanislava Ondruša sú nezabudnuteľné. Všetci, ktorí sme mali tú česť ho zažiť, ostávame v bázni pred jeho bezprostrednosťou, humorom a žiarou. V hlbokej úcte mu v textoch za celú rodinu, za všetkých a za všetko ďakujú jeho traja synovia a tri dcéry.

Najstarší syn Šimon

„Otče náš, pozemský,
naučil si nás radovať sa, veseliť sa,
smiať sa,
naučil si nás najľudskejšiemu
humoru,
naučil si nás milovať všetkých
bez rozdielu,
naučil si nás tvoriť vzťahy a žiť
naplno vždy,
naučil si nás žonglovať so slovami,
tvoriť nové a tiež nimi vyjadrovať
úctu človeku.

Neviem, ako ti vyjadriť úctu a vďaku za všetko, čo si pre nás ako rodinu, spoločenstvo a spoločnosť urobil. To, ako si sa vedel spojiť s deťmi, ako si sa vedel rozprávať s ľuďmi, hlboko ľudsky, bez rozdielu. Tak s prezidentom, ako aj s bezdomovcom. To, ako ti záležalo na okolí, na vzťahoch a dobrej atmosfére.

Bol si otcom nielen pre mňa a mojich súrodencov, ale pre všetkých našich kamarátov, aj pre všetkých opustených, zlomených a vylúčených. Tvoje silné srdce vždy naplno prijalo a objalo každú dušu.

Stredný syn Juraj

Znamenal si pre mňa všetko! Bol si tým najkrajším vzorom, otcom s veľkým O, nekonečne milujúcim človekom, inšpiráciou, každodenným príkladom a povzbudením.

Teraz sa už máš dobre v nebi s Bohom, so svojimi rodičmi aj s kamarátmi. Tak dohliadajte na nás tu na zemi. Preberám po tebe rozpracovanú štafetu, oci, a z celého srdca sa budem snažiť odovzdať všetky

nezištné skutky naučené od teba ďalej, svojim deťom.

Ľúbim ťa, tatino, a teším sa, keď sa stretneme v nebi.

Najmladší syn Stanislav

Drahý ocino, príklad tvojho pokoja, dobra, humoru a lásky menil tento svet a ľudí navôkol. Toto dobro menilo a naďalej mení aj mňa a celú tvoju obrovskú rodinu. Všetky návštevy a hostia mali u nás dvere otvorené a cítili sa u nás radostne prijatí. Ďakujem ti aj za tvoj vzor a príklad odpustenia a milosrdenstva k druhým ľuďom, ako tvoj syn a menovec Stano Ondruš ml. si to budem uchovávať ako prevzácny poklad. Tak intenzívne si sa stále zaujímal, pýtal, počúval a bol si tu pre nás ako skala, na ktorej budeme my, mami a tvoje deti, stavať naše domovy, ktoré nepadnú ako tie budované na piesku. Som totiž presvedčený, že by si si to veľmi prial. Teraz sú už tvojím večným domovom nebesia. Vidíme sa tam! Teším sa na teba. Tvoj Štukino

Najstaršia dcéra Barborka

Od prvých chvíľ, krokov či zakopnutí si stál pri mne. Tvoj pohľad, nadhľad a prístup k tým zdanlivo najmenším, ale aj významným životným situáciám bol rovnaký. Hľadel si s láskou, so záujmom a neustálym hľadaním pravdy.

Uplynulú sobotu nad ránom sa zem stíšila a nebo zaplesalo. Tuším totiž, že v tej poslednej čakárni si nečakal dlho. Od chvíle tvojho odchodu dostávaš od nás povýšenie,

Stano v kruhu svojich najbližších. Určite povedal nejaký vtip, lebo všetci sa krásne usmievajú.

ocinko: stávaš sa našim otcom nebeským. Moje oči a myseľ ťa hľadajú všade. Za horizontom, nad oblakmi či v šumení mora, alebo vo vánku vetra. No existuje jedno miesto, kde ťa nájdem vždy a kde si nastálo: v mojom srdci.

Dcéra Slavomíra

Zdá sa mi, akoby sa svet na pár dní zastavil, všetko je tichšie, takmer nič sa nehýbe. Je to len niekoľko dní, čo si odišiel, a musím povedať, že nám tu veľmi chýbaš.

Ďakujem ti, tatuš, za tvoju krehkosť a jemnosť v duši, ktorej je dnes vo svete tak málo. Ukázal si mi, ako byť silnou a zároveň zraniteľnou, že sa dá žiť v dnešnom svete aj s citlivou výbavou, a dá sa to dokonca ešte aj s humorom a absolútnym zápalom pre dobrú a správnu vec. Ďakujem ti za tvoj špecifický, performatívno-imaginatívny humor s mierne štipľavou príchutou, ktorou si nám všetkým korení inak obyčajné svety. Ďakujem ti za tvoju hĺbku v prežívaní života, ktorá napriek ťažkým chvíľam prináša tak potrebný súcit s druhými. Za tvoju hľbavosť, precíznosť, obeťavosť. Ďakujem ti, že si v nás, spolu s mamou, prehlboval hodnotu a dôležitosť medzilidskej lásky, že si miloval ľudí a vedel si im načúvať. Za

to, že si nám, bez veľkých slov, svojím obrovským srdcom, otvoreným pre všetkých, ukazoval, ako sa dá žiť autenticky.

Dcéra Lucia

Vždy som ti hovorila, že si ten najlepší tatko – bol si a stále si. Dal si mi návod, ako milovať v každodennosti: doslova a bez slov, činmi. Zdá sa mi, že som ti splnila sen. Sen, ktorý sa stal našim spoločným. Našou vášňou, v ktorej sme si na štadiónoch spoločne nôtli. Ukázal si mi, ako milovať to, čo robím, a robiť to, čo milujem. Možno to vyznieva ako kliše... Vďaka, že si ma prijal takú, aká som. Si pre mňa inšpiráciou, ako nesúdiť ľudí. Som hrdá, že som tvojou dcérou.

Ivo Štassel (priateľ)

Stano bol architekt, projektant a tvorivý človek, a bol v tomto smere dobrý. Napriek tomu som však vždy najviac oceňoval jeho ľudský a empatický prístup, ktorý prerážal v jeho správaní v každej situácii. Keď navrhoval nejaký verejný priestor, nenechal sa viesť abstraktnou metodikou, ale úporne sa snažil vytvoriť prostredie, v ktorom by sa dobre žilo. Keď už ostatní odložili prácu bokom, on sa ešte dlho do noci venoval trýznivým dile-

mám, ako to urobiť ešte lepšie a dokonalejšie.

Mal veľmi osobitný a vrelý vzťah k deťom. Svoje trénerské schopnosti zúročil v období, keď v Marianke trénoval malých futbalistov. Vedel sa až zázračne naladiť na ich vlnu a motivovať ich k veľkým výkonom. Myslím si, že deti v ňom odhalili to „skryté dieťa“, ktoré každý z nás stále nosí v sebe a v dospelosti ho schováva pred svetom. Stano ho však nikdy neschovával.

Lucia Štasselová

V dedinskej komunite, kam sme sa presťahovali, poznal každého, každý poznal jeho. Stano bol kamoš, prítomný tu a teraz aj pre tých posledných, utrápených a zanedbaných. Nad nikoho sa nevyvyšoval, v tom momente sa stal jedným z nich. A možno bol jediný, kto vedel s rešpektom počúvať aj posledného „alkáča“, potácajúceho sa večer z krčmy domov.

Boli to oni dvaja s Betkou, ktorí neopovrhovali ani tými, čo zakopli, a nikdy ich nevyľučovali zo svojej blízkosti. Stávali sa etalónmi ľudskosti tam, kde druhí v morálnej nadradenosti trhali mnohoročné priateľstvá. Pre toto a mnoho ďalších skutočností odišiel príliš skoro. Veľmi nám tu, Stano, budeš chýbať.

Ezio Aceti

Vierou svedčiť o slobode

Dozrievanie je postupný proces, ktorý je úzko prepojený so vzťahom k sebe, k iným, no najmä so vzťahom k Bohu. Svedectvo viery teda nie je nič iné ako svedectvo Boha, ktorý žije v nás a ktorý nás očakáva a priťahuje.

Cesta k zrelosti je postupnou cestou k sebapoznaniu a sebaovládaniu, ktorá vedie k schopnosti milovať. Božia láska a túžba po láske, ktorú Boh do nás vložil, prebýva v hĺbke srdca každého človeka. Boh nás povoláva k stretnutiu s ním.

Zrelosť

Zrelosť je otvorený cieľ, ktorý prechádza celým našim životom. Vyžaduje si to istú mentálnu flexibilitu, vďaka ktorej chápeme, že človek nie je taký preto, že je dokonalý, ale preto, že sa vie spochybníť, že sa považuje za súčasť ľudstva, ktoré je na ceste. Každý z nás má možnosť rozhodovať sa vďaka tomu, že sa môže stále zlepšovať, vstávať po každom pochybení, radovať sa z krásy iných, trpieť svojimi bolesťami aj trápeniami iných, skrátka žiť srdcom.

Srdce chápeme ako ústredný bod človeka, ako najpravdivejšiu a najintímnejšiu dimenziu, kde prebýva „súciť“, teda pocit, ktorý je taký dôležitý, aby sme žili bok po boku so všetkými.

Každý z nás so svojou vlastnou históriou môže dosiahnuť zrelosť, ak je schopný vykonať dva veľké kroky:

1. *Stať sa pánom samého seba*: to znamená vedieť sa rozhodovať a ovládať sa, usmerňovať svoje emócie, inštinkty a city, ktoré slúžia na to, aby sa človek v každej chvíli udržal pri živote, mal účasť na každej, príjemnej i nepríjemnej, životnej udalosti. Človek si schopnosť sebaovládania osvojuje postupne. Je to cesta, ktorú završuje tak, že si pomaly sprítomňuje samého seba a
2. *stáva sa schopným milovať*: prostredníctvom rozvíjania vzťahov sa sám dokáže pretvárať,

aby bol pre iných väčším dobrom. Náš rozmer socializovať sa napreduje prostredníctvom konkrétnych skúseností vzťahov, ktoré sa stávajú čoraz autentickjšími a pravdivejšími a vedú k sebadarovaniu.

Zrelý človek zisťuje, že je súčasťou ľudstva nie v širokom, ideologickom zmysle, ale konkrétne, ontologicky, pretože, ako zvykol hovoriť veľký židovský filozof Emmanuel Levinas (1906 – 1995): „Ja už neexistuje, ale existuje vďaka inému.“ Pohľad iného je odrazom mňa samého a len cez tento pohľad môžem pochopiť, kto som.

Z toho vyplýva, že najinteligentnejší čin, ktorý môže každý z nás urobiť, je milovať iného tak, aby sme konali dobro nielen pre iných, ale aj pre seba.

Vieme tiež, že byť zrelý neznamená dosiahnuť cieľ života, ale je podmienkou pre to, aby sme ustavične objavovali to nové, čo nám život prináša.

V skutočnosti existuje úzka súvislosť medzi zrelosťou človeka, ktorý sa cíti životu zaviazaný a slobodný v poznaní, a malým dieťaťom, ktoré vždy túži po novostiach a objavovaní.

Možno preto Ježiš hovorí: „Veru, hovorím vám: Ak sa neobráťte a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva“ (Mt 18, 3-4), pretože nebeské kráľovstvo je kráľovstvom svetla, novosti, krásy, nevinnosti, lásky.

Pohľad iného je odrazom mňa samého a len cez tento pohľad môžem pochopiť, kto som.

Foto: Pexels.com

A práve z tohto dôvodu si na ceste k zrelosti svojej osoby uvedomujeme, že existuje niečo viac, čo nás priťahuje k plnej premene.

Blízky Boh

Rozmer transcendentna teda neznamená potrebovať vyššiu moc, pretože sa človek cíti slabý, alebo – ako povedal Freud – projektuje vlastné slabosti s cieľom dovolať sa Božej ochrany, ale očakávať stretnutie medzi Stvoriteľom a stvorením.

Stretnutie, ktoré sa už udialo, keď Boh prišiel k nám, a ktoré neustále pokračuje. Svedectvo viery teda nie je nič iné ako svedectvo Boha, ktorý žije v nás a ktorý nás očakáva a priťahuje.

Božia láska a túžba po láske, ktorú Boh do nás vložil, prebýva

v hĺbke srdca každého človeka. Preto je potrebné na toto pozvanie konkrétne odpovedať. Ale ako?

Dvoma veľmi konkrétnymi spôsobmi:

1. *Byť s Ježišom*: stretnúť sa s ním v osobnej a spoločnej modlitbe alebo rozjímaní aj počas svätej omše. Je to zvyk, ktorý nás vedie k svätosti a nežnosti lásky, pocitu, že sme milovaní.
2. *Otvoriť sa iným*: aby sme objavili v tvárach našich sestier a bratov to isté Ježišovo volanie, ktoré otvára naše srdcia vzájomnej láske.

Ak budeme takto konať, budeme prekypovať radosťou.

Najinteligentnejší čin, ktorý môže každý z nás urobiť, je milovať iného tak, aby sme konali dobro nielen pre iných, ale aj pre seba.

Tatiana Kubišová

Nič si neplánujem, každý deň prinesie nové výzvy

Magdaléna Boledovičová pôsobila ako dlhoročná prezidentka Spolku svätého Vincenta de Paul na Slovensku, ktorý poskytuje charitatívne služby ľuďom v núdzi prostredníctvom dobrovoľníkov. Financie získava z darov členov, jednotlivcov, organizácií, firiem, ale aj od sesterských spolkov zo zahraničia. Zhovárali sme sa s ňou ako s čerstvou držiteľkou Ceny svätej Matky Terezy z Kalkaty a súčasnou tajomníčkou spolku.

Prednedávnom ste získali Cenu svätej Matky Terezy z Kalkaty. Čo pre vás znamená?

Cena Matky Terezy je už mojím tretím ocenením a vnímam ju ako veľkú milosť. Vážim si ju o to viac, že pracujem s chudobnými ľuďmi a Matka Tereza je môj vzor. Z jej života čerpám silu. Keď mám nejaké ťažkosti, tak sa zamyslím, že v porovnaní s nami to mala oveľa ťažšie. Chudoba v Kalkate je priam neuveriteľná. Z diaľky sa zdá neskutočné, že ľudia môžu takto existovať.

Boli ste sa tam niekedy pozrieť?

Nie, ale hlboko ma zasiahli skutky Matky Terezy. Skláňam sa nad jej činnosťou, lebo ona dvíhala opustených, stratených ľudí zo zeme, dávala im lásku, krmila ich, odprevádzala ich do večnosti. Bola pre nich veľkou nádejou a zdrojom sily.

Ľudia v pomáhajúcich profesiách dávajú často kus zo seba. Odkiaľ čerpáte silu, aby ste mohli ísť ďalej?

V prvom rade som si vedomá toho, že do služby si ma povolal Boh. Mala som s ním niekoľko rozhovorov, či to vôbec zoberiem, či to zvládnem. Preto som presvedčená, že to tak má byť. Tiež som mala šťastie na môjho dobrého, už neobohého manžela. Hoci nebol členom Spolku sv. Vincenta de Paul, tak toleroval moju činnosť, prijímal v pokore, keď som išla preč na dlhšie. Keď som potrebovala odviezť šatstvo chudobným, vždy bol ochotný.

Ktoré momenty sú vo vašej činnosti najsilnejšie?

Uvedomujem si, že to nie je práca, ale poslanie. Najsilnejší moment je pre mňa poznanie, že títo ľudia potrebujú pomoc. Zažívajú utrpenie, nedostatok financií a potrebujú niekoho, o koho sa môžu oprieť a čerpať z tohto spojenia silu a posúvať sa ďalej.

Darí sa im posunúť do ďalšej životnej etapy?

Mnohí ľudia sa posunuli, mnohí nie. Je to zvláštne. U niekoho aj nastane posun vpred, ale odrazu sa niečo udeje v rodine a je zase na začiatku. Niektorí si to zapríčiní sám, iní sa nechce kontaktovať s rodinou, ďalší požíva alkohol alebo sa venuje hazardným hrám. Je to proces. Všetkých však spája potreba opory a viery v ľudskosť.

Oplatilo sa vám dávať v živote druhé, tretie, štvrté šance?

Určite áno, lebo nech spravíme čokoľvek, prichádza požehnanie. Sú ľudia, čo to nechápu a pýtajú sa ma, či som spasila celý svet. Mne stačí, keď za mnou príde človek, ktorý mi povie, v čom som mu pomohla a aký vplyv to malo na jeho život. Často ide o pomoc s úhradou nájomného či nedoplatku za energiu. Pre chudobných ľudí sú to existénčné záležitosti, nemusia sa sťahovať či nebudaj skončiť na ulici.

Podarí pomocnú ruku v pravý čas má zmysel. Ako sa koordinujete v rámci spolku?

Foto: archív M. Boledovčovej

Celoslovenská verejná zbierka Boj proti hladu na pomoc chudobným

Túto službu by sme nemohli robiť jeden bez druhého. Naša konferencia, spoločenstvo, sa stretáva raz za dva týždne. Pomáhame si, zhovárame sa o spôsoboch a druhoch pomoci, preberáme konkrétne prípady, ktoré sú často jedinečné. Dvakrát do roka máme spoločné celoslovenské stretnutia. Zo stretnutí vyplynú aj spoločné body, ako sú trebárs zbierky proti hladu, na pomoc utečencom a podobne. Na druhej strane máme dobrodincov, ktorí nám pomáhajú, či už finančne, alebo materiálne, za čo im patrí veľká vďaka.

Čo riešite na dennej báze?

V prvom rade máme na starosti chudobných ľudí. Počas roka je pomoc rôzna. Darované obnosené šatstvo si môžu vybrať v priestoroch Vincentíka, tiež sú to nákupy potravín, liekov, darované

bytové a kuchynské zariadenie. Organizujeme vo farnosti vianočný projekt Daruj radosť – donesené trvanlivé potraviny obohacujú núdnym štedrú večeru a vianočné sviatky. Začiatok školského roka je vždy náročný. Deti potrebujú aktovky, školské potreby, ošatenie a obuv. Máme tiež sociálne zariadenie pre mužov v núdzi, kam sa snažím pravidelne chodiť a zhovárať sa s nimi. Nič si neplánujem. Každý deň prinesie nové výzvy.

Kto je najviac ohrozený chudobou?

Z mojej skúsenosti je to rómska komunita a ľudia, ktorým chýbajú pracovné návyky, alebo ľudia, ktorí prišli o prácu. V tomto prípade pozeráme vždy na deti. Nechcela by som byť v koži matky, ktorá nemá čo dať deťom na desiatu či na obed. Sú to náročné situácie a neviem, či

by som psychicky vydržala tlak, že neviem dať najesť dieťaťu.

Aké konkrétne riešenie prinášate týmto ľuďom?

Predovšetkým im pomáhajú ľudia v okolí alebo vo farnosti. Keď tento zdroj zlyhá, tak im poskytneme financie s podmienkou, že musia priniesť blok za nákup. U nás v účtovníctve sa nestratí ani jeden cent. No aj ja som sa už poučila, keď mi niektorí ľudia priniesli úplne iné položky. V týchto prípadoch si nájdem čas a idem týmto rodinám nakúpiť. Keď človek potrebuje lístok na autobus, kúpim mu ho, ale nedám mu naň peniaze. Veľakrát sa mi však stalo, že človek stratil záujem o tento typ služby a na dohodnuté stretnutie neprišiel, lebo potreboval iba peniaze.

Takže u vás dostane pomoc aj človek, ktorý vás oklame?

Keď nás aj človek oklame a nedonesie sľúbený blok, aj tak sa krátko vráti a pýta ďalšie peniaze. Vtedy však už nie som natoľko ústretová. Mám na zreteli fakt, že ľudí musíme naučiť zodpovednosti, a to nejde bez jasne stanovených pravidiel. Pomoc od nás dostanú, ale za určitých podmienok.

Máte aj prípady, ktoré sa skončili pozitívne, lebo vaša pomoc padla na úrodnú pôdu?

U nás v Leviciach máme ľudí, ktorým sme pomohli k bývaniu, vyzbierali pre nich peniaze na zníženie dlhu, aby rodina mohla zostať pokope. Je to úžasný pocit a zároveň tá najkrajšia odmena pre každého, kto sa na pomoci zúčastnil.

Máte čas aj na oddych?

Zatiaľ neviem, čo je to oddych. Najmä moje deti sa o mňa boja a hovoria mi, aby som už oddychovala. Upokojujem ich, že to určite príde. No keď vidím ľudí, ktorým treba pomôcť, srdce mi inak nedá.

Urob sama, čo môžeš

Na prikázané sviatky počas pracovného týždňa chodím buď na populárnu dvanástku, svätú omšu bez kázne a spievania, do Konkatedrály sv. Mikuláša, alebo na klasic-kú o pol piatej poobede ku františkánom. Vtedy sú kostoly zvyčajne preplnené, ľudia v dobrom, ale aj horšom počasi stoja vonku. U františkánov sa dá ísť ešte do bočnej chodby s lurdskou jaskynkou a nainštalovanou obrazovkou. Tam hládajú útočisko aj rodiny s deťmi a najmä s kočiarikmi, v hlavnej lodi tam pre ne nie je miesto. V tejto chodbe akoby vládla uvoľnenejšia atmosféra, tolerantnejšia k malým deťom, a navyše, keď im je na omši niekedy dlho, vyberú sa prejsť dlhou chodbou, alebo si sadnú, hrajú sa s knižkou a občas aj šepocú. A áno, niektoré aj z detskej hravosti alebo od únavy vyrušujú.

Na sviatok Božieho tela bola chodba ozaj plná a všetky miesta na sedenie beznádejne obsadené. Páter hovoril a spieval ako na odpuste. „To bude riadne dlhá omša,“ preblesko mi hlavou. Všimla som si pred sebou mamku s plne naloženým kočiarikom, na rukách ročné dieťa, okolo nohy zavesené trochu staršie, ktoré sa podchvíľou pýtalo mamke na ruky. Ocko pri nich nebol. Bolo mi mladej mamičky ľúto, otáčala som sa okolo seba, ale nenašla som očný kontakt s nikým, kto sedel a mohol by

jej uvoľniť miesto. Keď už mamka nevládala tento stav udržať, dala menšie dievčatko do kočiarika, a vzala na ruky to staršie, ktoré sa s veľkou radosťou oboma rukami obvinulo okolo jej krku. Menšie sa však začalo mrviť, a tak mamka nohou posúvala kočiarik, aby aspoň tak nahradila kolísanie. A dookola nikto nič. Sedeli nezúčastnene, unavení, hlavy dole.

„Prečo povolávaš druhých? Urob sama niečo, čo môžeš!“ ozval sa môj vnútorný hlas. Zvážila som, že dievčatko ku mne na ruky zrejme nepôjde, a tak som prikrčila a prevzala kolísanie kočíka. Mamka sa mi úsmevom poďakovala. A už sme nestáli na omši dve ženy osve, ale boli sme to spoločenstvo, o ktorom Ježiš hovorí: Kde sú dvaja alebo traja v mojom mene... Že to bolo práve v dome jeho Otca, nebola samozrejmosť, skôr taký bonus navyše. A udialo sa potom ešte niečo: spomedzi sediacich vstala mladá pani a ponúkla svoje miesto mamičke s deťmi, a mne tiež pokynuli, lebo sa trochu potlačili.

Poviete si, čo také sa stalo? No vedzte, že sa stalo. Duch Svätý má rôzne prostriedky, ako sa prejaviť, a niekedy takto milo prekvapí a poteší aj na svätej omši.

Daniela Baranová

Tvoj dar bol pre mňa ako zázrak

Spolu s členkami a členmi našej farskej charity poskytujeme potravinovú pomoc viacerým rodinám na blízkom Záhorí. Ja mám na starosti štyri rodiny. Z potravinových zbierok vo farnosti, z obchodných reťazcov a zo zvyškov chleba a pečiva sa dá urobiť až 50 balíčkov pre chudobné rodiny. S vďakou prijímajú túto konkrétnu pomoc.

Tí moji sú chronicky bez peňazí, takže chlieb a pečivo sú len malou pomocou, ak k tomu nepridám niečo šťavnaté a výživné. Rozhodla som sa kúpiť im bryndzu, maslo a šunku, aby mali radosť a večeru.

V obchode som však zažila tvrdé sklamanie: tovar som musela vrátiť, lebo nebolo možné zaplatiť kartou. Hotovosť som nemala – ani pri sebe, ani doma...

S bolesťou som verne objala toto veľké sklamanie – čo teraz? Prídem so „suchým“ chlebom? Keď som odchádzala od pokladne, zbadala som priateľku z nášho spoločen-

stva Slovo života – ako v rozprávke! Je tu a je ochotná môj nákup pre rómskych priateľov zaplatiť. Náhhera! Keď počula, že potraviny pôjdu aj deťom, ešte mi pridala oriešky. O niekoľko hodín som už bola na ceste. Každá rodina s radosťou prijala svoj balíček.

Večer som poslala priateľke esemesku: „Zuzka drahá, tvoj dar bol pre mňa ako zázrak! Ľudia sa veľmi potešili, ako som predpokladala a plánovala.“ Ráno prišla milá odpoveď: „Aj pre mňa to bol zázrak! Vieš aký? Dnes ma šéf v práci sfúkol a bola som z toho veľmi smutná. Povedala som Ježišovi: Pošli mi, prosím, do cesty niekoho, kto sa má ešte o kus horšie ako ja... A stretla som teba a cez teba svojich chudobných. Som rada!“

Boh robí takéto zázraky rád. Vďaka mu!

Terézia Lenczová

Poriadok je pre blbcov, inteligent zvláda chaos

Ako mladší som sa nevel'mi priatelil s poriadkom, veci som mával v organizovanom neporiadku, držal som sa hesla: poriadok je pre blbcov, inteligent zvláda chaos. Aj keď som sa rokmi modifikoval k lepšiemu, predsa ma vytáčajú drobné situácie, keď veci musia byť uložené tak, lebo..., ručník musí visieť tak, lebo..., a kopa drobností, ktoré Marienka pre chod domácnosti považuje za dôležité a pre mňa to nie je podstatné. Raz, keď som mal svoju predstavu, ako by to asi mohlo byť uložené, narazil som na Marienkin nesúhlas, ktorý podľa mňa nemal logické opodstatnenie. Tak som jednoducho zahlásil: „Samozrejme, všetko vždycky musí byť podľa tvojho.“ A narušil som náš vzťah jednoty. Trvalo to určitý čas, kým som dal veci do poriadku, ospravedlnil sa a začali sme odznova.

Milujem písmenká: knihy a časopisy – zemepisné, šachové, futbalové, o umení. Väčšina časopisov bola v mojej bývalej pracovni. Keď sme toto leto na poschodí maľovali, Marienka s vnúčatami poznášali bez ladu a skladu všetky časopisy a papiere z mojej pracovne do zadnej izby. Keď som to zbadal, pochytil ma spravodlivý hnev, lebo poznášali aj časopisy, ktoré boli vytriedené a pozvázované. Hromžil som, či už nemajú inú robotu, ako narobiť tento chaos. Keď som vychladol, uvedomil som si, čo je dôležitejšie, či pís-

menká alebo vzťahy. Ospravedlnil som sa a začal som veci postupne triediť. Tak sa našli aj staré Slová života, ktoré chýbali pri kompletizovaní ročníkov 1980 – 1990.

Aj keď si nemyslím, že lipnem na veciach, stávajú sa situácie, ktoré ma neskutočne vytáčajú. Keď niekto pochváli pred Marienkou vec, ktorú má, dosť často sa stáva, že bez akýchkoľvek problémov či bez konzultácie s hlavou rodiny to ponúkne ako darček. Hnevalo ma to, lebo dávnejšie to urobila aj s darom, ktorý mala odo mňa. Je to síce malicherné, ale raz som dostal veľmi výstižnú odpoveď. Dostal som do daru dezert, ktorý patrí k mojím top. Kde skončil? Bez konzultácie ako darček. Potreboval som čas, aby som to spracoval a nevybuchol. O niekoľko dní som dostal úplne z inej strany dvanásť dvojnásobne veľkých „mojich“ dezertov.

Vidím však, že aj Marienka cíti, že mnoho ráz s takýmto postupom nesúhlasím. Veľmi ma oslovila situácia z posledných dní, keď išla do obchodu, ale obľúbenú kabelku nechala v aute. Vysvetlila mi, že posledný raz sa táto kabelka veľmi páčila predavačke a ak by ju znovu pochválila, bola by v pokušení nechať jej ju, čo by sa asi mne nepáčilo.

Kornel Brosch

Láska prekoná všetko

Sme manželia 47 rokov. Teraz si ešte viac uvedomujeme, aké dôležité je budovať náš vzájomný vzťah, pretože aj keď sme mali viac detí, nakoniec sme zostali sami dvaja. Preto škoda každej minúty, keď nie sme v láske. Ak si niekto myslí, že v našom vzťahu je po toľkých rokoch všetko OK, tak sa mylí. Ak by sme sa však neboli stretli s myšlienkami ideálu Chiary Lubichovej, určite by sme dnes nerozprávali svoju skúsenosť.

Samozrejme, už to nie sú prudké strety ako v prvých rokoch manželstva, ale aj drobné nedorozumenia, ktoré keď sa nevysvetlia a nepomenujú, ak si navzájom neodpustíme, môžu narušovať pokojnú atmosféru nášho vzťahu.

V našej domácnosti sa dlho tolerovala situácia, keď po odchode návštevy sa moja polovička vzdialila do malej miestnosti aj s mobilom a nebolo ho. A vieme, že americkí výskumníci dokázali, že ak si na WC bez mobilu, si rýchlejšie. Dráždilo ma to, ale trvalo dlhší čas, kým sa vo mne nazbieral dostatok aj iných drobných podnetov. Ozval sa

vo mne „starý človek“ – našťavala som sa a spolu s ďalšími vecami som mu to vytmavila. Jasné je, že v tej chvíli som veľmi nerozmýšľala, čo povedať, či ako to povedať, dôležité bolo, že som mala pravdu. Vzťahy boli zrazu na bode mrazu, ja som sa cítila nepochopená a urazená. Kornel sa v takej situácii stiahne a zmizne, lebo on sa predsa nebude hádať, on je ten dobrý. Samozrejme, aj on sa cítil dotknutý. Rozmýšľala som, že na všetko musím pamätať ja a on má doma množstvo výhod. Láska však prekoná všetko, po čase sme sa objali, povedali sme si, že chceme nanovo pokračovať na našej spoločnej ceste.

Dnes si uvedomujeme, že prežívame jedno z najkrajších období nášho života. Vnímame lásku jeden k druhému a vieme, že je to Ježiš medzi nami, ktorý nám pomáha navzájom si odpustiť a začínať stále znova.

Mária Broschová

Veronika Rendeková

Slovenská triatlonistka Romana Gajdošová: Vytúžený úspech prišiel, keď som sa oslobodila od toho, čo si o mne druhí pomyslia

Začiatkom augusta sa stala prvou Slovenkou, ktorá získala druhé miesto na Svetovom pohári 2023 v triatlone v juhokórejskom Yeongde. Takýto úspech, ako vraví, vôbec nečakala. Po viacerých nevydarených pokusoch dokonca premýšľala, že triatlon už definitívne zavesí na klíncec. „Niekedy som si myslela, že postačí, ak budem iba tvrdo trénovať, ale tak to, žiaľ, nefunguje,“ hovorí Romana Gajdošová. Rozprávali sme sa o jej vášni k triatlonu, o ceste k úspechu i o tom, nakoľko sa športovci zaoberajú témou duševného zdravia.

Začiatkom augusta ste zaznamenali vo svojej kariére veľký úspech. Na svetovom pohári v triatlone v Južnej Kórei ste získali druhé miesto. Ako ste spracovávali svoje dojmy a pocity z tohto víťazstva?

Istý čas som tomu jednoducho nechcela veriť. Ešte v posledných minútach pretekov som sa v duchu samej seba pýtala, či je to vtip a či sa to skutočne deje. Až posledných 50 metrov pred cieľovou rovinou som si povedala, že asi teda naozaj budem druhá. (Smiech.) Pôvodne, keď som už bola dosť vyčerpaná, som si totiž myslela, že skončím niekde na štvrtom mieste a aj tak to bude slušný výsledok. Nakoniec som však ešte zabojovala. Po skončení súťaže a ešte celý nasledujúci deň som si prezerala zábery z vyhlásenia výsledkov, také to bolo neuveriteľné.

Druhá na svetovom pohári, ale historicky prvá Slovenka, takže predsa máte v niečom prvenstvo.

Áno, hoci ja som bola nastavená už pred pretekmi tak, že tam nejdem súťažiť proti ostatným Slovenkám, ale s celým tímom. Samozrejme, že ma umiestnenie veľmi potešilo, ale bola by som rada, ak by to nepresahovalo ostatné ambície. Navyše, aj ostatné dievčatá mali veľmi dobré vý-

sledky. Napríklad taká Zuzana Michaličková, ktorá má len dvadsať rokov, obsadila krásne šieste miesto.

Ja som brala túto výhru skôr tak, že po všetkých tých nepodarených pretekoch, a to aj počas vrcholov sezón, keď som stratila aj nejakú podporu, prišla konečne odmena. Mám pocit, že už od olympiády v Tokiu, kam som sa tiež nedostala, to šlo skôr dolu vodou. Jeden krok dopredu, ale dva späť. Druhé miesto v Kórei však akoby konečne všetko prekrylo.

Ak spomínate toľko neúspechov, znamená to, že ste už ani nedúfali, že by mohol prísť vo vašej kariére nejaký zvrat?

To nie. Určite rátam s tým, že v športe nemôže ísť vždy všetko super. V posledných rokoch som však mala dojem, že tých „dole“ bolo príliš veľa. Navyše ľudia, ktorí sú „pri kohútiku“, už potom zvyčajne začnú strácať dôveru v daného športovca a bez podpory je potom prebíjanie sa športom veľmi ťažké. Na Slovensku sú podmienky na tréning v triatlone náročné a hoci by sa to vždy dalo nejako vymyslieť, úplne bez peňazí to nejde. Niekedy som si myslela, že postačí, ak budem iba tvrdo trénovať, ale tak to, žiaľ, nefunguje.

Často si hovorím, že som hlúpa, keď toľkokrát spadnem, ale stále to chcem vyskúšať nanovo. Niekde v duchu si však vravím, že odmena musí prísť, ak sa budem snažiť dostatočne dlho a veľa.

Foto: P. Beier

Slovenská triatlonistka Romana Gajdošová

Vytrvalosť a odhodlanie sú dôležitou súčasťou osobnosti každého športovca. Aké stratégie využívate na udržanie svojej motivácie práve vo chvíľach, keď narážate na prekážky?

Neviem, či na to mám nejakú jednu stratégiu. Často si hovorím, že som hlúpa, keď toľkokrát spadnem, ale stále to chcem vyskúšať nanovo. (Smiech.) Niekde v duchu si však vravím, že odmena musí prísť, ak sa budem snažiť dostatočne dlho a veľa.

Vidím tiež nejaký progres v tréningoch. Bežím a plávam o trochu rýchlejšie a viem, ako sa pri tom cítim, a hlavne ma to všetko baví. Pre mňa je teda motiváciou samotný proces, keď sa môžem dopracovať k výsledkom, ako aj všetko, čo sa s týmto životným štýlom a povoláním spája, ako je cestovanie či stretávanie nových ľudí. Je to pre mňa jedno veľké dobrodružstvo.

Aby športovec nestratil ambície, potrebuje sa vedieť aj efektívne

vyrovnávať s neúspechmi. Vy ste naznačili, že už na svetový pohár ste šli s iným vnútorným nastavením. Museli ste sa preto pravdepodobne naučiť spracovávať ťažké momenty. Čo vám pomohlo?

Rozhovor so psychológom a tiež podpora rodiny. Spomínam si, že po pretekoch v Poľsku som prišla na niekoľko dní domov. Nebola som teda vo svojom klasickom triatlonovom prostredí a nemusela som preto na svoj neúspech stále myslieť. Väčšinou potrebujem nejaký čas, kým sa mi to uloží a moje sklamanie prejde.

Veľmi mi však pomohol aj rozhovor s trénerom. Ten mi po Európskych hrách 2023 v Krakove vyjadril dôveru a presvedčenie, že to môžem ešte potiahnuť ďalej. Bol to pre mňa silný moment.

V posledných rokoch aj u nás viac rezonuje téma duševného zdravia aj medzi športovcami. Vy hovoríte, že ste nemali problém poradiť

sa o svojom prežívaní so psychológom. Máte skúsenosť zo svojho okolia, kde túto oblasť športovci zanedbali?

Mám a myslím si, že niektorí ľudia si to doteraz nechcú priznať. Niektorí s triatlonom skončili, ak by však mali pri sebe psychológa, možno by v športe pokračovali. Alebo sú tu takí, čo v tomto športe ďalej pokračujú, ale je to nejaká ich obsesia alebo si tým kompenzujú nejaké traumy či komplexy.

Sama som istý čas premýšľala nad tým, že by som študovala športovú psychológiu, lebo si myslím, že máme v tejto oblasti na Slovensku i v Česku veľmi veľké rezervy. Nastavenie pri tom robí veľmi veľa a vidím to sama na sebe. Nieкто sa s ťažkosťami vyrovnáva lepšie, nepotrebuje až takú mentálnu prípravu a zvláda to, má zdravé sebedovetie, ale veľa ľudí to tak nemá.

Na športovca však okrem iného môžu doliehať aj vonkajšie tlaky – očakávanie okolia, trénerov.

Áno. To bolo aj mojím problémom. Nikdy som nechcela sklamať tých ostatných alebo, naopak, som im chcela vyhovieť. Sú ľudia, ktorí si však aj v tomto „idú svoje“, a sú takí, ktorým na tom veľmi záleží, aby si zachovali nejakú tvár. Psychológ alebo kouč môže potom takéhoto jednotlivca na tieto veci naviesť, ale prísť na ne musí sám.

Hovorí sa, že tí, čo vyhávajú pravidelne a sú vo svetovej špičke, majú víťaznú mentalitu. Na preteky idú vyhrať. Ja na to už idem trochu opačne. So strachom z neúspechu som mala problém posledné dva roky. Teraz som sa s tým vyrovnala a viem, že aj keby sa hocíčo stalo, tak ma to nemôže prevapíť. Som zmierená aj s tým, čo si kto o mne bude hovoriť. Podstatné je, aby som si to užila a v cieľi mohla povedať, že som do toho dala všetko.

Nunzia Carrichio

Pracujú v call centrách, renovujú staré kávovary. Väzňom v Taliansku dáva šancu na nový začiatok sociálny podnik

Transformovať talianske väznice z nákladovej položky na zdroj hodnôt – to je cieľ, ktorý si vytýčil Giuseppe Cantatore, zakladateľ a generálny riaditeľ spoločnosti bee.4 (teda „Before“), prvej sociálnej firmy, ktorá vznikla vo väznici v talianskom mestečku Bollate v blízkosti Milána. Na webových stránkach talianskeho ministerstva spravodlivosti bolo podľa záznamov k 6. júnu 2023 vo väzení 1282 väzňov. Preplnenosť, diskriminácia, samovraždy, nedostatočné služby sú problémy, s ktorými majú každodennú skúsenosť mnohí z nich.

Väzenský systém by mal byť podľa neho miestom, ktoré je schopné znížiť alebo dokonca eliminovať recidívu a umožniť bývalým väzňom opäť sa začleniť do spoločnosti s novou perspektívou.

Zlú kvalitu života väzňov sa dnešná ľahostajná spoločnosť mnoho ráz snaží skryť pod koberec nezáujmu. Väzni sú považovaní za vyvrhel'ov, často sú izolovaní a zbavení svojej osobnej identity, čo ich ešte viac vzdaluje od ľudskosti, ktorá by mohla byť, naopak, bránou k premene. Pre mnohých je vzdialená aj myšlienka, že skúsenosť života vo väzení by pre nich mohla byť niečím užitočnejším ako len zaslúženým trestom.

„Videl som iba obrovské množstvo ľudí, ktorí pre rôzne problémy nemali prístup k práci,“ hovorí Giuseppe Cantatore, ktorý už predtým navštívil inú milánsku väznicu San Vittore. Väzni boli často závislí od svojich rodín, ktoré však neboli schopné pokryť ich náklady vo väzení, čo viedlo k rôznym komplikáciám. A práve na pozadí tejto skúsenosti vzniká základ Giuseppeho podniku bee.4: „Ak chcete naštartovať veci, je potrebné pracovať,“ komentuje. Táto práca však musí byť konkrétna, postavená na pracovnej zmluve, musí byť platená a väzňovi musí umožniť, aby sa jeho život premenil z bremena na zdroj niečoho dobrého.

V roku 2013 Giuseppe Cantatore predstavuje svoj projekt správnej rade a podarí sa mu získať malú miestnosť s nainštalovanými počítačmi. Krátko nato spolu s prvý-

mi väzňami ukazuje svoju odhodlanosť stať sa malou, ale významnou súčasťou zmeny. bee.4 vo väznici v Bollate je dnes po rokoch plnohodnotnou sociálnou firmou s približne 125 pracovníkmi vrátane dobrovoľníkov, ktorá pracuje s potenciálom väzňov, podporuje zamestnanosť a prácu vníma ako nástroj inklúzie a obnovy ľudskosti.

bee.4 pôsobí v troch oblastiach podnikania: v oblasti outsourcingu, opravy a renovácie profesionálnych kávovarov a predajného zariadenia a v oblasti montáže komponentov, balenia a kontroly kvality.

Prvým projektom je call centrum, v ktorom pracuje 85 väzňov a päť externých členov tímu, ktorí organizujú a spravujú zákazky. Call centrum zohráva rolu v podpore podnikania spoločností, ktoré sú ochotné zveriť svoje služby vyškoleným jednotlivcom, schopným plne vyhovieť ich potrebám. So 100 operátorskými stanicami, 20 000 overenými zmluvami mesačne, 30 000 spravovanými emailami zaručuje bee.4 služby pre inbound, outbound, back office a tiež digitalizáciu papierových archívov, ako uvádza na svojich stránkach.

Druhý sektor sa zaoberá opravou strojov, ktoré vyrábajú kávové kapsuly a kávové vrecúška (podý) pre renomované značky. Dielňa nesie názov Ri-Genera a prispeva

Foto: bee.4

Práca umožňuje väzňom, aby sa počas pobytu vo väzení neuzatvárali a nepodľahli pasivite.

k ekologickej udržateľnosti tým, že tieto stroje namiesto likvidácie renovuje. „Biznisový účel spoločnosti Ri-Genera je podobný sociálnemu účelu bee.4,“ vysvetľuje Cantatore. Zatiaľ čo prvý sa vyhýba zošrotovaniu strojov, druhý sa vyhýba „zošrotovaniu“ človeka žijúceho vo väzení.

Do tretieho odvetvia je zapojená ženská sekcia väzenia v Bollate v okrese Miláno. Ide o dielňu, ktorá spolupracuje so spoločnosťou vyrábajúcou plastovú gumu, s konkrétnym zameraním na automobilový priemysel a výrobu bielej techniky. Práca, ktorej predchádza obdobie zácviaku, poskytuje väzenkyniam príležitosť byť aktívnymi a počas

pobytu vo väzení sa neuzavrieť a nepodľahnúť pasivite. Ponúka tak druhú šancu a príležitosť na obnovu a ukazuje svetu tam vonku, mimo mreží, že hoci títo ľudia spravili v živote chyby, vzdelávanie a práca môžu byť cestou ich pokánia.

„Vo väzení, žiaľ, stále nájdete veľa zločinu,“ pokračuje Cantatore. „Stále tam vznikajú malé nezákonné organizácie. Cieľom bee.4 je tiež zabrániť vzniku týchto interných skupín. A nielen to, pretože s hodnotami a spolupracou, ktorú ponúkame, môžeme dúfať v pokles recidívy zo 75 % na 2 %.“ Väzenský systém by mal byť podľa neho miestom, ktoré je schopné znížiť

alebo dokonca eliminovať recidívu a umožniť bývalým väzňom opäť sa začleniť do spoločnosti s novou perspektívou. To sa však, žiaľ, nestáva vždy, ale práca, ako ukazuje bee.4, môže byť zdrojom podpory pre ľudí, ktorí opustili väzenie, aby zvládli zložité výzvy spojené s opätovným sociálnym začlenením.

Myšlienka a vplyv podniku bee.4 nás ako spoločnosť pozýva uvažovať a budovať základy, ktoré by umožnili jednotlivcovi – hoci by mal akýkoľvek osobný, kultúrny, sociálny alebo ekonomický základ – stať sa hnacím motorom v búraní súdov a predsudkov, čo sú symptómy spiatocníckej spoločnosti, nie progresu.

Marika Bacher

Prijímať druhého znamená niesť ho vo svojom srdci

Foto: S. Scatragli

Účastníci stretnutia FormaT

V dňoch 6. – 8. októbra 2023 sa vo fokoláre v Bratislave na Cablkovej ulici uskutočnilo stretnutie FormaT. Ide o stretnutie asistentov a animátorov, ktorí sa venujú formácii mladých vo veku 18 až 30 rokov. Zúčastnilo sa na ňom 40 formátorov z deviatich krajín strednej a východnej Európy.

Začali sme netradične: čítaním evanjelia a pozretím ukážky z filmu *The Chosen*, kde Ježiš rozmnožuje dve ryby a päť chlebov a tým nasycuje celý zástup ľudí (len mužov bolo 5000).

V skupinkách sme sa zamýšľali, čím môžeme nasýtiť svojich blízkych my. Táto práca nás spojila a pomohla nám spontánne vytvoriť priateľskú atmosféru.

Vzácnym hosťom bol spoluprezident Hnutia fokoláre Ježiš Morán, ktorý s nami strávil sobotné doobedie. Rozprával nám o svojich bohatých skúsenostiach s mladými, ktoré počas rokov nadobudol.

Ponúkol nám niekoľko inšpirujúcich nápadov, ako sprevádzať mladých. Napríklad prijímať druhého znamená niesť ho vo svojom srdci a tak ho sprevádzať. Neopierať sa o svoj perfekcionizmus, ale v dôvere

kráčať, robiť drobné skutky. A takto byť v jednoduchosti blízko jeden druhému a mladým v tom, čo prežívajú a čím prechádzajú. Dať im priestor, aby mali otázky, pretože v nich pracuje Boh.

Veľmi sa nám páčilo spomenutých päť Ježišových priorít:

1. Miloval chudobných a chorých
2. Ohlasoval všetkým
3. Budoval osobné vzťahy
4. Ježiš si našiel čas, keď apoštolov vyučoval a vysvetľoval im napríklad podobenstvá
5. Bol v neustálom rozhovore s Otcou

V nedeľu sme ukončili program interaktívnym rozdelením sa: často si myslíme, že nemáme čo dať (a mladým dnešnej doby už vôbec nie). Nemáme talenty, dary, schopnosti...

Práve toto stretnutie nám však pomohlo pochopiť, že Boh od nás nechce, aby sme dávali to, čo nemáme, ale aby sme ho v dôvere počúvali a objavovali svoje „chleby a ryby“, s ktorými môžeme nasycovať seba i blízkych okolo nás.

Dojem jednej z účastníčok

Na stretnutí vo mne najviac rezonovala skúsenosť Ježiša. Často sa zamýšľala nad tým, ako formovať mladých a že nie je jednoduché čítať znamenia čias. Rozprával nám, že číta veľa vecí od rôznych významných autorov a filozofov, ale stále menej ho uspokojujú, a preto sa vracia ku Svätému písmu, tam nachádza odpoveď.

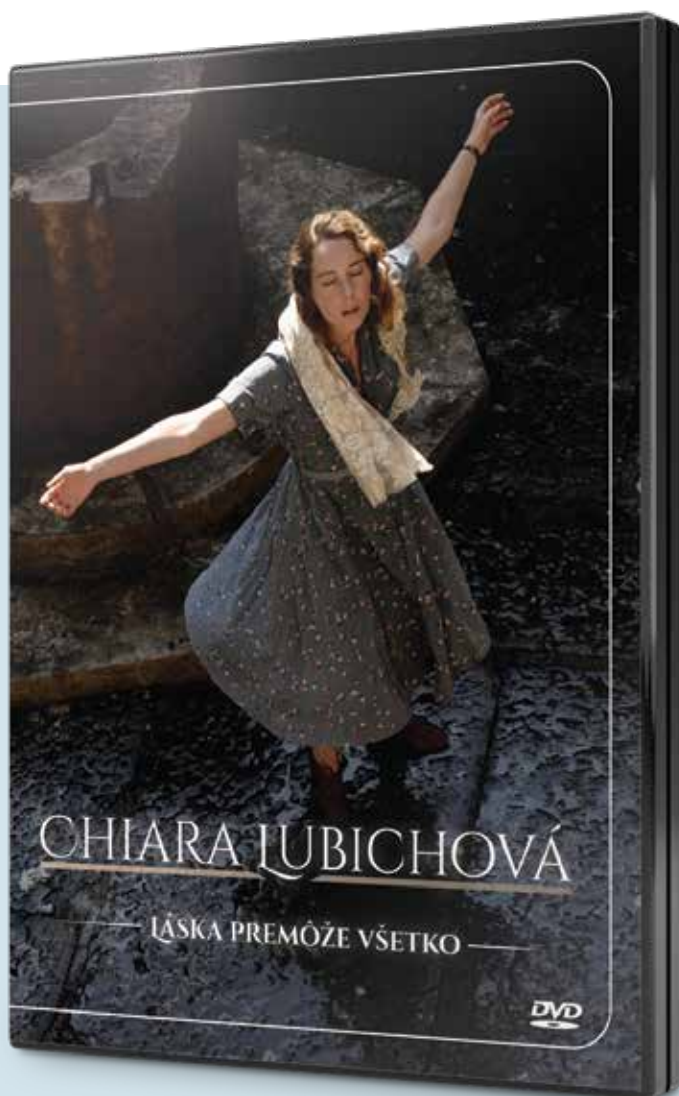
Evanjelium na ten deň hovorilo o rozoslaní sedemdesiatich dvoch učeníkov (Lk 10,17-24). Podielil sa o to, čo sa ho dotklo:

Ježiš posielal učeníkov vo svojom mene a s totálnou dôverou, aj keď neboli formovaní. Evanjelium hovorí niečo aj nám, ako pracovať s mladými. Ak Ježiš žije v nás, ak prinášame Ježiša, môžeme očakávať, že – ako sa píše v evanjeliu – aj „zlí duchovia sa nám poddávajú“. Ak neprinášame jeho, ale len naše ľudské veci, pravdepodobne sa nič neudeje.

Druhá veta z evanjelia, ktorá ho najviac oslovila, boli slová: „Neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa, že sú vaše mená zapísané v nebi.“ Ježiš nám chce povedať, že nie sú natoľko dôležité výsledky, dôležité je, že sme nasledovali Ježiša. Tu je aj sloboda apoštola. Idem nie preto, aby som niekoho získal, cítil úspech, alebo zlyhanie. Idem, aby som ohlasoval. Ako hovorí sv. Pavol: „Beda mi, keby som evanjelium nehlásal.“ Ideme slobodní, bez očakávaní a druhí to cítia.

CHIARA LUBICHOVÁ

Láska premôže všetko

Vydavateľstvo Nové mesto a Televízia Lux prináša na DVD životopisný príbeh Chiary Lubichovej, zakladateľky Hnutia fokoláre. Ako mladá učiteľka Silvia žije v čase hrôz druhej svetovej vojny v talianskom meste Trident. Odpovedá na Božie volanie, opustí svoj zabehnutý život a zasväť sa Bohu. On sa stane jediným ideálom jej života. Prijíma meno Chiara po vzore svätej Kláry. Čoskoro sa k nej pridajú ďalší, aby spoločne pomáhali všetkým bez rozdielu, zvlášť tým najnúdznejším. Láska je nákazlivá, a tak sa jej charizma jednoty rýchlo rozšíri do celého sveta.

Jazyk: Slovenský / taliansky

Titulky: slovenské, zvukovo a zrakovo postihnutý

Minutáž: 1:49h

NOVINKA

*Naskenuj QR kód
a objav si DVD*

Navštívte náš eshop
obchod.nm.sk

Objednávajte telefonicky
0944 127 343

Výhodná vianočná ponuka

zľava
20%

Tvoj život je tvoja šanca

Elisabeth Lukasová

Či ste mladí alebo starí, zdraví alebo chorí existuje jedinečná a nenapodobiteľná cesta k vášmu najlepšiemu možnému rozvoju. Je dôležité túto cestu nájsť a objaviť. Elisabeth Lukasová v knihe poskytuje množstvo tipov na vedomý, zmysluplný a spokojný život.

NOVINKA

184 strán mäkká väzba

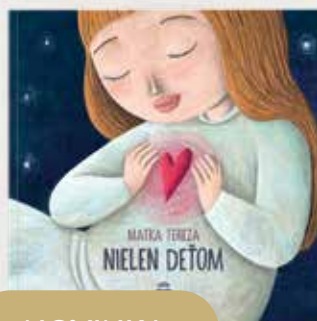

Vnútorný pokoj

Chiara Amiranteová

Život prináša najrôznejšie situácie, v ktorých nás môže zaplaviť úzkosť, strach či negatívne myšlienky. Ako si môžeme v týchto chvíľach zachovať pokoj srdca? Chiara Amiranteová vypracovala pre mladých zranených ľudí v komunite „duchovný itinerár“, ktorý im môže pomôcť zmieriť sa so svojím životom a rozpoznať v sebe základnú potrebu milovať a byť milovaný.

152 strán mäkká väzba

Matka Tereza nielen deťom

Mier je vzácny, nie je samozrejmosťou ani dnes. Pokoj sa začína v srdci každého z nás.

40 strán
tvrdá väzba

Mária je krásna

Katarína Jančíšinová

Kniha deťom približuje rôzne etapy z jej života. Panna Mária bola krásna nielen navonok, ale aj svojím vnútrom.

42 strán
tvrdá väzba

Zľava 20% platí s kódom **vianoce2023** na všetky online aj telefonické objednávky **od 1. 11. do 23. 12. 2023**

Navštívte náš eshop
obchod.nm.sk

Objednávajte telefonicky
0944 127 343